

SZAKDOLGOZAT

OE-YBL
2025.

Hallgató neve:
Hallgató törzskönyvi száma:

Török Tímea

ÓBUDAI EGYETEM
ÓBUDA UNIVERSITY

Óbudai Egyetem
Ybl Miklós Építéstudományi Kar
Építőmérnöki Intézet

SZAKDOLGOZAT FELADATLAP

Hallgató neve: Török Tímea

Szakedolgozat szám: [REDACTED] B

Törzskönyvi száma: [REDACTED]

Neptun kódja: [REDACTED]

Szak: Tűzvédelmi szakmérnök

Specializáció:

A dolgozat címe: A tűzvédelmi igazgatás diszfunkciója - szakhatóság múltja, jelene és jövője

A dolgozat címe angolul: Dysfunction of fire protection administration - past, present and future of specialist authority

A feladat részletezése: A tűzvédelmi szakhatóság szerepének bemutatása az építési engedélyezési eljárások (létesítés, használatbavétel) során, rövid áttekintéssel a kezdetektől. Ezenkívül a mostani jogi környezetben való szerepének és működésének bemutatása a diszfunkciók ellenére a jól működő tűz megelőzés, tűzvizsgálat és tűzoltás hármásának szolgálatában.

Intézményi konzulens neve: Dr. Fehérvári Sándor

Külső konzulens neve: Dr. Erdős Antal

Munkahelye: nyugdíjas

A kiadott téma elévülési határideje: 2029. 12. 31.

Beadási határidő: 2025. 05. 15.

A szakedolgozat: Nem titkos.

Óbudai Egyetem
Ybl Miklós Építéstudományi Kar
Építőmérnöki Intézet
1446 Budapest, Thököly út 74.
1442 Budapest, 70., Pf. 117.

Kiadva: Budapest, 2025. 03. 19.

P.H

Intézetigazgató

A dolgozatot beadásra alkalmasnak találom: 2025. 05. 15.

[Signature]
belső konzulens

[Signature]
külső konzulens

SZAKDOLGOZAT KONZULTÁCIÓS NAPLÓ

Hallgató neve: Török Tímea

Dolgozat száma:

Oktatási azonosítója:

Szak, specializáció megnevezése:

Neptun azonosítója:

Tűzvédelmi szakmérnök

Törzskönyvi száma:

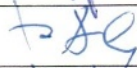
A dolgozat címe magyar nyelven: A tűzvédelmi igazgatás diszfunkciója – szakhatóság múltja, jelene és jövője

A dolgozat címe angol nyelven: Dysfunction of fire protection administration – past, present and future of specialist authority

Belső (kari) konzulens neve: dr. Fehérvári Sándor

Külső konzulens neve: dr. Erdős Antal

Külső konzulens munkahelye: nyugdíjas

ALK.	DÁTUM	KONZULTÁCIÓ TÉMÁJA, TARTALMA	KONZULENS ALÁÍRÁSA
1.	2025.03.09	Tematikának megfelelő tartalom és felépítés egyeztetése	
2.	2025.03.14	A vizsgált jogi környezet és a szakirodalom egyeztetése	
3.	2025.03.24	Felvetett problémákra a mérnöki módszerek és javaslatok átbeszélése, egyeztetése	
4.	2025.04.25	A szakdolgozat tárgyából fakadó következtetéseinek, összegzésének és egységességének egyeztetése	

A Konzultációs naplót minimum négy alkalommal az egyes konzultációk alkalmával kell láttamoztatni bármelyik konzulenssel.

A részvételt a konzulens akkor igazolhatja, ha arra a hallgató felkészülten érkezik, azaz érdemi konzultáció történt.

A hallgató a Szakdolgozat/Diplomatervezés/Diplomamunka tantárgy(ak)* követelményét teljesítette.

Kelt: Budapest, 2025.05.15

belső (kari) konzulens

* A megfelelő aláhúzendő.

HALLGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott **Török Tímea** hallgató kijelentem, hogy a dolgozat saját munkám eredménye, a felhasznált szakirodalmat és eszközöket azonosíthatóan közöltem. Az elkészült dolgozatban található eredményeket az Óbudai Egyetem és a feladatot kiíró intézmény saját céljára térítés nélkül felhasználhatja, a titkosításra vonatkozó esetleges megkötések mellett.

Kelt: Budapest, 2025. május 15.

hallgató

Köszönöm egyszemélyes mentoromnak, aki kitartott mellettem, hogy a régóta
megfogalmazódott téma így öltön testet.

A TŰZVÉDELMI IGAZGATÁS DISZFUNKCIÓJA – SZAKHATÓSÁG MÚLTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE

Összefoglalás. A tűzvédelmi igazgatás és azon belül a tűzvédelmi szakhatóság egy olyan szelete a Közigazgatásnak, amely igenis szükséges eleme azoknak az építési engedéllyel vagy építési engedély nélkül végezhető tevékenységeknek, amelyek az emberi élet, vagyon védelmét hivatott szolgálni.

A dolgozatban a tűzvédelmi szakhatóság szerepének bemutatása az építési engedélyezési eljárások (létesítés, használatbavétel) során, rövid áttekintéssel a kezdetektől. Ezen kívül a mostani 2024.10.01 utáni jogi környezetben való szerepének és működésének bemutatása a diszfunkciók ellenére a jól működő tűz megelőzés, tűzoltás és tűzvizsgálat hármásának szolgálatában vizsgáltam. A szabályozók szempontjából és a végeredmény, azaz a szakhatósági eljárásokból merített esetek alapján megállapításokat tettem. A leszűrt megállapításokból a jövő gyakorlatára vetítettem rá a meglátásaimat és javaslataimat

Kulcsszavak: tűzvédelem, szakhatóság, engedélyezés, tervezés, kivitelezés, építésügy

DYSFUNCTION OF FIRE PROTECTION ADMINISTRATION – PAST, PRESENT AND FUTURE OF SPECIALIST AUTHORITY

Abstract. Fire protection administration and within it the fire protection authority is a part of the Public Administration, which is indeed a necessary element of those activities that can be carried out with or without a building permit, which are intended to serve the protection of human life and property.

In the thesis, the role of the fire protection authority is presented during the building permit procedures (construction, commissioning), with a brief overview from the beginning. In addition, I examined the role and operation of the current legal environment after 2024.10.01 in the service of the well-functioning triad of fire prevention, fire extinguishing and fire inspection, despite the dysfunctions. I made findings from the perspective of the regulators and based on the final result, i.e. cases drawn from the authority procedures. From the filtered findings, I projected my insights onto future practice and my suggestions

Keywords: fire protection, specialist authority, licensing, planning, construction, construction case

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	9
2 SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS	11
2.1. Jogszabályi, szabályozási háttér	11
2.1.1. Történeti előzmények az igazgatásról (1957-től napjainkig)	11
2.1.2. Tűzvédelmi igazgatási szerepkörök (hatósági, szakhatósági)	22
2.2 Irodalomkutatás	25
2.2.1. „A tűzvédelmi helyzet fenntartásának fő elemei az épületek létesítése és használata során” GYAPJAS JÁNOS [2020]	25
2.2.2. Engedélyeztetési folyamat értelmezése tervezést és kivitelezést végző gazdasági társaság szemszögéből	26
2.2.3. „A magyarországi tűzvédelem modernizációja” Takács és Decsi [2023]	28
2.2.4. A hatósági eljárásjog jogintézményei, különös tekintettel a szakhatóságok szerepére..	28
2.2.5. Informatikával segített mérnöki módszerek.....	29
2.2.6. Egy megtörtént eset kárán – Grenfell (2017)	32
3. A PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA	34
4. A TŰZVÉDELMI IGAZGATÁS DISZFUNKCIÓJA – SZAKHATÓSÁG MŰLTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE – MEGOLDÁSOK.....	37
4.1 Működési elvek és gyakorlati megvalósulás	39
4.1.1. Gyakorlati megvalósulás (szabályozási keretek, jogi háttér) belső eljárások és azok hatása az átláthatóságra	40
4.2 Jobbitó szándékok jogi és mérnöki megközelítésben	42
4.3 Az idő tényező – gyorsítani vagy jobban előkészíteni?	43
4.4 A dokumentálás hiányosságai – fényképes igazolások, nyilatkozatok	43
4.5 A szakszerűség kérdése – új típusú felelősségelosztás	44
4.6 A műszaki ellenőr és a tűzvédelmi megfelelés	44
4.7 A változások hatásai.....	45
4.8. Szakági kommunikációs lánc gyengeségei és azok következményei	46
5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS MÉRNÖKI JAVASLATOK.....	50
5.1 Ki járt jobban?	50
5.2 Szükség van a tűzvédelmi követelmények közérthető kommunikációjára	52
5.3 A jogalkalmazás legyen kiszámítható, ne ügyintéző-függő.....	53
5.4 Az ellenőrizhetőség javítása a kivitelezési szakaszban.....	54
5.5 A tervező bevonása a megvalósítás során	54

5.6 Egyensúly a hatóság és a mérnök között.....	54
5.7. A kivitelezési hibák és tűzvédelmi hiányosságok nyomozhatósága tüzeset után, és prevenció	55
6. HIVATKOZÁSOK	60
6.1 Szakirodalom.....	60
6.2 Szabványok, irányelvek	61
6.3 Jogszabályok	61

1. BEVEZETÉS

Az, aki azt állítja, hogy a tervezési és a kivitelezési munka a legnagyobb kihívás egy építési beruházás megvalósítása során az még nem nézett szembe azzal a kényes kérdéssel, hogy a modern világ fejleményeként a jogi szabályozóknak is megfeleltetve az érdekek engedélyezett valósággá váljanak. Mivel minden-mindennel összefügg, és ez csak annak válik nyilvánvalóvá ezen a szinten, aki a teljes beruházás ciklusában részt vesz. Ha csak a saját szemszögéből nézi, akkor a tervező az előírásoknak megfelelően tervezett és a kivitelező a kivitelezési előírásokat betartotta, és talán a beruházó elégedett lesz, de ez az esetek többségében nem elegendő. Röviden megfogalmazva a bábeli zűr-zavar érezhető több szakterület esetében, de az engedélyek gerincét adó hatóságok és szakhatóságok tekintetében is.

Az építőiparban végzett mérnöki tervezési és beruházói kivitelezői munkáim során leginkább az ipari tevékenységekkel, de később a lakóépületekkel és közintézményekkel összefüggésben nagyon sok létesítési, építési, átalakítási, fennmaradási - és használatbavételi engedélyezéssel foglalkoztam, így szakdolgozatom kutatómunkája során nem volt kérdés, hogy hol találom meg az elsődleges forrást. Több olyan használatbavételi eljárást kellett úgy végigcsinálni, hogy a tűzvédelmi kérdésekben szinte elvéreztünk. A kiegészítő tervezés, kivitelezés és a halmozott hiánypótlások után kaphattuk készhez a végleges használatbavételi engedélyt. Vajon ki is hibázott vagy hibázhatott, mikor mindenki az előírásoknak megfelelően és az engedélyek szerint járt el. Ezen kérdések megválaszolására javarészt a hatóságok és szakhatóságok szabályozóinak történeti áttekintéséből és a több mint 20 éves közvetett és közvetlen tapasztalataimból keresem a választ. A feltárt hiányosságokra, problémákra és nehézségekre igyekszem mérnöki megközelítéssel és javaslatokkal élni.

Magyarországon az építési beruházásokkal összefüggésben a tűzvédelmi igazgatás első mérföldköve, annak megteremtése a Tűzrendészetről szóló két BM rendelet (4/1957. (XI.19.) BM. rendelet; 1/1963. (VII.5.) BM rendelet), valamint az **1957. évi IV. törvény**, azaz az *államigazgatási eljárás általános szabályairól* szóló törvény, (továbbiakban: Áe.) [1957], majd a 1964. évi III. törvény volt az *építésügyről* [1964], amelyek a tűzvédelem hármását – tűz megelőzés, tűzoltás és tűzvizsgálat, hivatott szolgálni a tűzrendészeti hatóság, majd tűzvédelmi szakhatóság intézményén keresztül.

Az így kialakult igazgatás a megnövekedett ipari termelés és a közcélú építkezések (közintézmények), szociális bérházépítések, majd később a magán vagy befektetői lakhatási célú épületekkel, irodaépületekkel kapcsolatos tűzvédelmi tervezési és kiviteli előírásokat hivatott betartatni.

Meg kell említenünk, hogy az 50-es években és most is egy beruházást egy egységként kell kezelni, de mivel a szakhatóság a kezdetekkor önálló hatóságként képviselte ezen érdekeket, egy beruházásnál komoly gondokat okozott a megkapott építési engedély és a külön eljárásban kezelt (tűzrendészeti szakértői tevékenységként) „szakhatósági” engedély.

Ezért is kellett az engedélyezési eljárásokban a szakhatóságokat fuzionáltatni. A szakhatósági modell már magában lerövidítette az ügyintézkést az adott engedélyezési folyamat során, mivel létrehozott egy párhuzamos munkavégzést az érintett szakhatóságok részéről az adott eljárási folyamat közben, azaz egy időben történt a megkeresési kiírás. Az építési hatóság a kiadott határozatában az Engedélyest olyan kikötésekkel, megjegyzésekkel és a használatbavételi engedély megkapásához szükséges itinerekkel látta el, hogy az a pár év múlva használatbavételi eljárásra benyújtó Engedélyest és Szakhatóságot is segítette.

Az informatikai rendszerek több területen is segítik az eljárásokat, így az **ÉTDR az Építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokat Támogató elektronikus Dokumentációs Rendszer** is. A magyar e-közigazgatás azon szolgáltatása, mely az építésügyi hatósági (bontási, létesítési, építési és használatbavételi) engedélyezési eljárásokban lehetővé teszi az elektronikus tervbeadást és az elektronikus ügyintézkést a Hatóságok felé. Megjegyzem, hogy az ipari létesítményeknél hivatali kapus rendszer van bevezetve.

Ami még említésre méltó, de éppen csak nehézséget hozott az a 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet *az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról* [2012] szabályozás hatályon kívül helyezése 2024.09.30-val a 281/2024. (IX. 30.) Korm. rendelettel *az építésügyi hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről* [2024], továbbá a 2023. évi C. törvény [2023] *a magyar építészetéről* (továbbiakban: Méptv.), és ezzel együtt a hatóságok átszervezése.

2 SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1. Jogsabályi, szabályozási háttér

A témával kapcsolatos szabályozók közül azokat fogom említeni és ismertetni, melyek a szakhatóság működésére és azzal együtt a kapcsolódó eljárásokra hatást gyakoroltak olyan mértékben, amely kardinális változást okozott. Nyilván ezek a szabályozók a teljes építőipari igazgatást érintőleg vertikálisan és horizontálisan is a felépítésére hatást gyakoroltak, de nem csak kizárólagosan a tűzvédelmi igazgatásra.

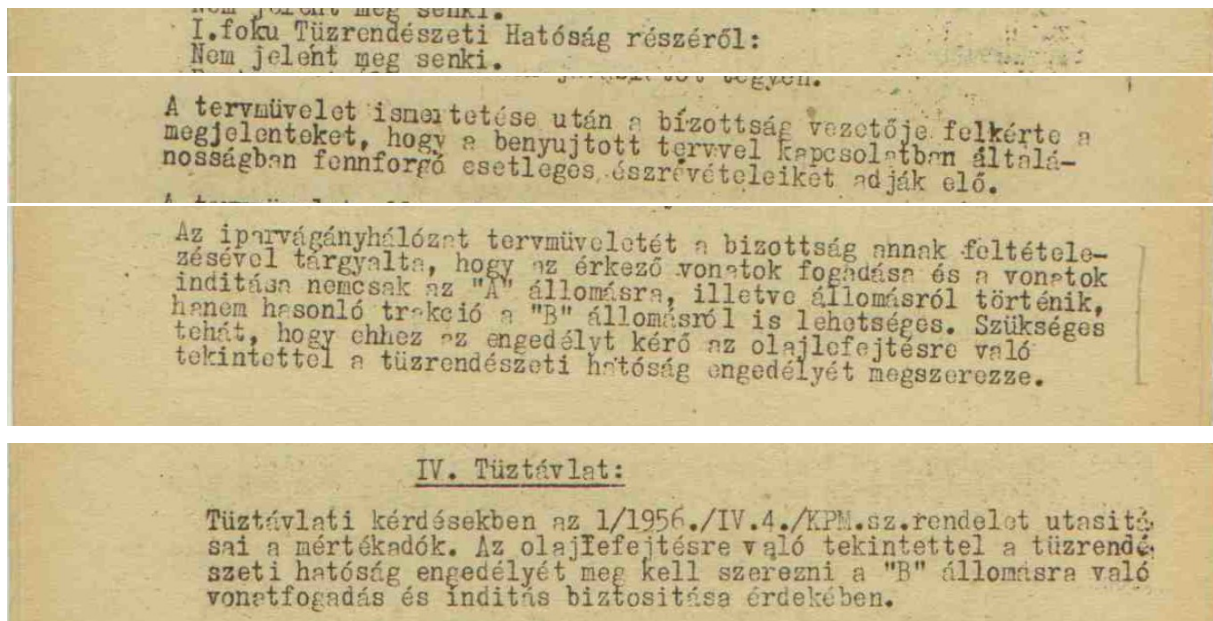
A tűzvédelmi igazgatás rendszere Magyarországon több évtizedes múltra tekint vissza. A jelenlegi, viszonylag centralizált, ágazati elven működő rendszer kialakulása hosszú, többször módosított jogi és szervezeti fejlődés eredménye. A szakmai, hatósági és szakhatósági szerepkörök folyamatos alakulásával párhuzamosan a tűzvédelem is fokozatosan vált kiemelten szabályozott területté, különösen az iparosodás és az urbanizáció következményeként, ami elkerülhetetlen volt.

2.1.1. Történeti előzmények az igazgatásról (1957-től napjainkig)

Általánosságban az „igazgatás alatt olyan céltudatos emberi tevékenységet értünk, amely megteremti a kitűzött cél eléréséhez szükséges (személyi, tárgyi és egyéb) feltételeket, majd ezek, és az egyéni tevékenységek összehangolásával biztosítja a kitűzött cél elérését.” [TORMA ANDRÁS ET AL, 2014]

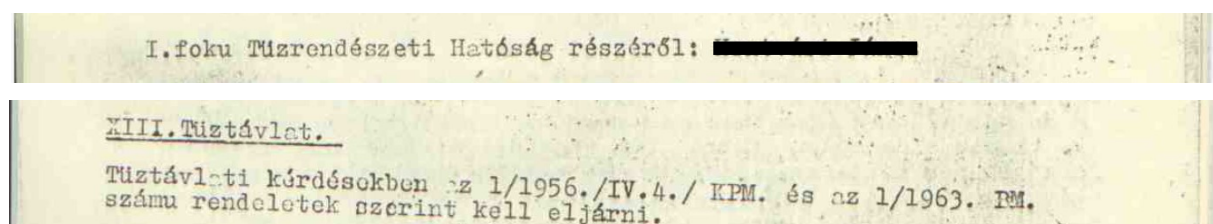
Tulajdonképpen miként valósulhat meg ez a céltudatos emberi tevékenység azon szabályozók mentén, amelyek rendelkezésre állnak. Az alábbi ábrákon (lásd 1. - 21. ábrák *Megjegyzés: a dolgozatban szereplő természetes személyek nevei adatvédelmi és személyiségi jogi okokból kitakarásra kerültek.) igyekszem példákon keresztül felvillantani ennek múltját és jelenét is.

A tűzvédelmi igazgatás fontos mérföldköve az **1957. évi IV. törvény**, azaz az *államigazgatási eljárásról* szóló törvény, (továbbiakban: Áe.), amely lefektette a közigazgatási eljárások egységes alapjait, és ezzel megalapozója volt a szakhatósági együttműködés szabályozásának. Ebben az időszakban a tűzrendészeti hatósági feladatokat vasúthatósági ügyekben például a **Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium Vasúti Főosztályának** alárendelt szervezeti egységei látták el, jellemzően első fokon, közigazgatási bejárás útján.

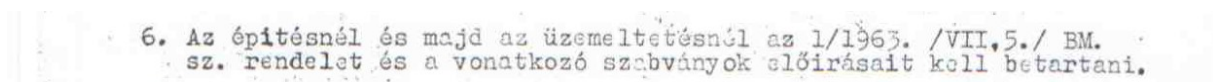

1. ábra: I. fokú Tűzrendészeti Hatóság, mely a tűzrendészeti ügyeket látta el és illetőségéből járt el közigazgatási bejárásról készített jegyzőkönyv, 120678/1959. 6.A.o. DCM Vác ügyirat részlet

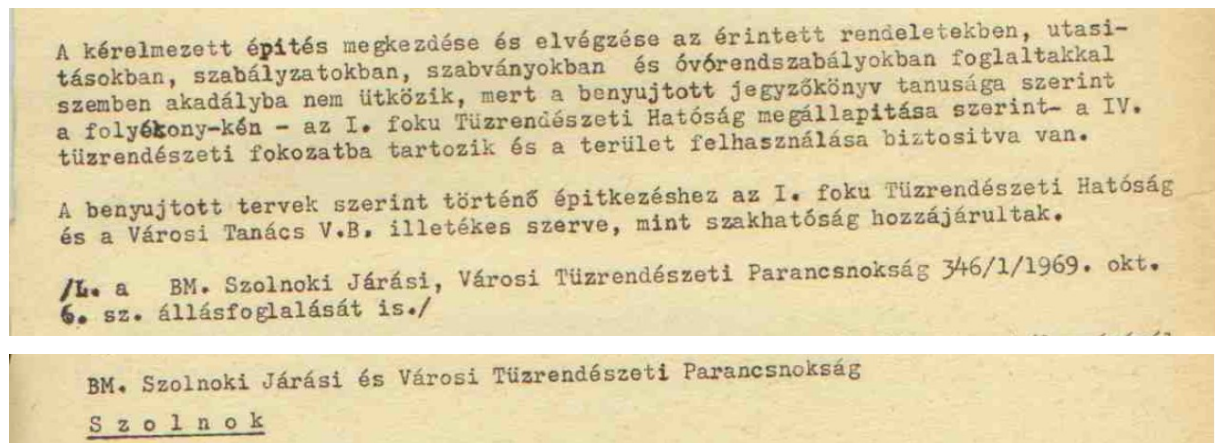
A következő fontos lépés a 1964. évi III. törvény volt az építésügyről, amely megváltoztatta az engedélyezési eljárás mechanizmusát, a szakhatósági állásfoglalások beszerzése immár nem az engedélykérő, hanem az építésügyi hatóság feladata lett. Ez jelentős egyszerűsítést hozott az eljárásokban, és ezzel megteremtette az egységes hatósági koordináció alapját. A tűzvédelmi szakhatóság innentől kezdve szervesen illeszkedett be az építési engedélyezés folyamatába. Bár az alábbi ábrákban látható, hogy a közigazgatási bejárásokon a részvételi szándék nem volt mindig tetten érhető, pedig ezekben a létesítményekben a tevékenységgel összefüggő tűzveszélyes tevékenység igenis jelen volt és van a mai napig.

2. ábra*: IKARUS ÉPÍTÉSI ENGEDÉLY, 121847/1967. I/6.A. ügyirat részlet

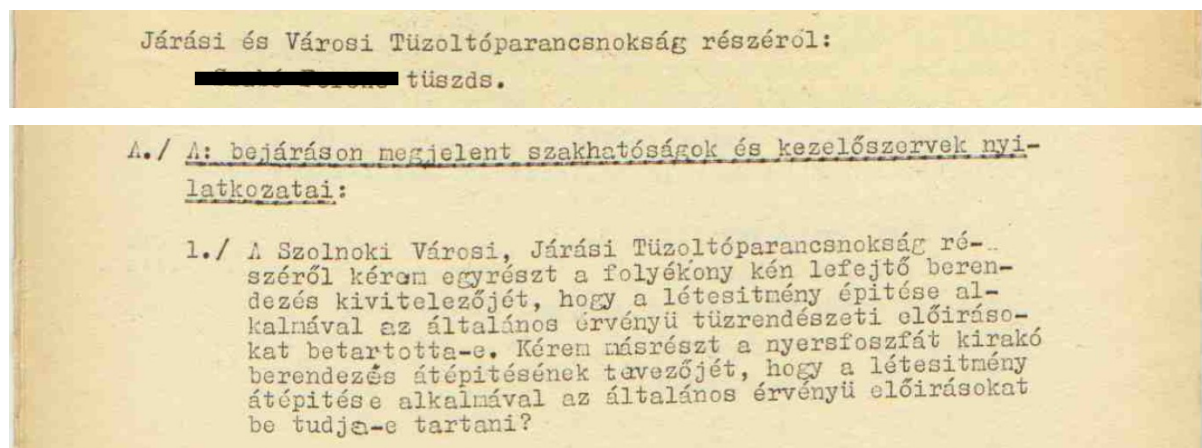

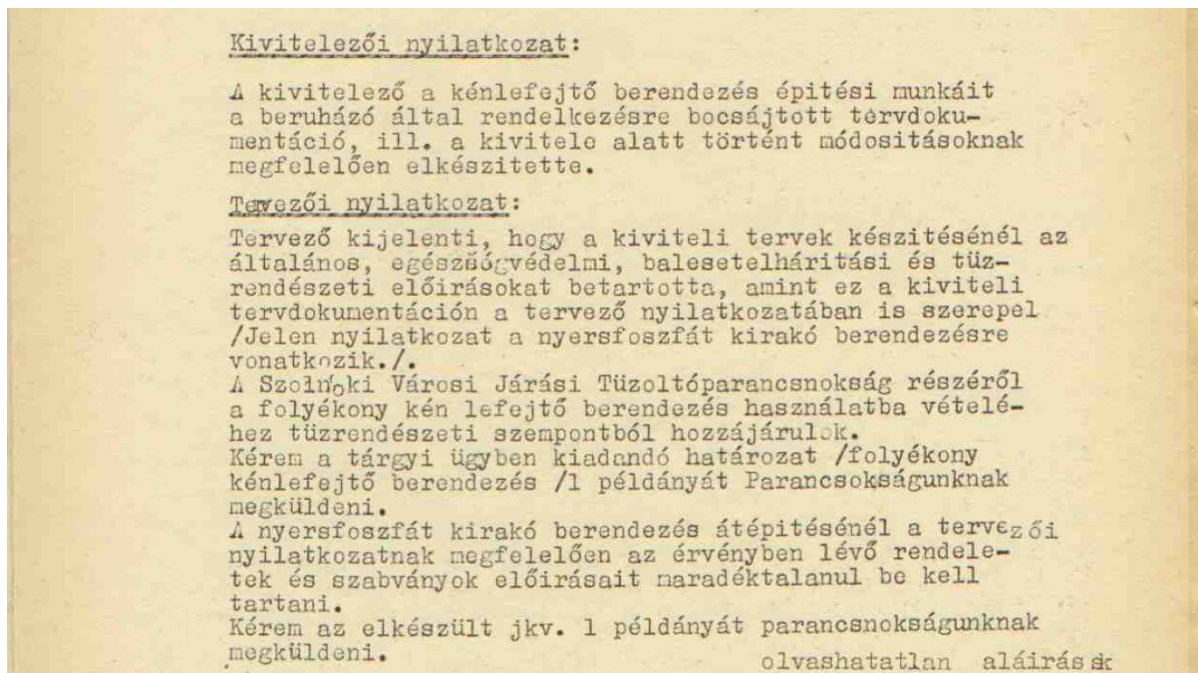
3. ábra: Gödöllői Gépgyár Isaszeg építési engedély, 121021/1967.I/6.A. ügyirat részlet

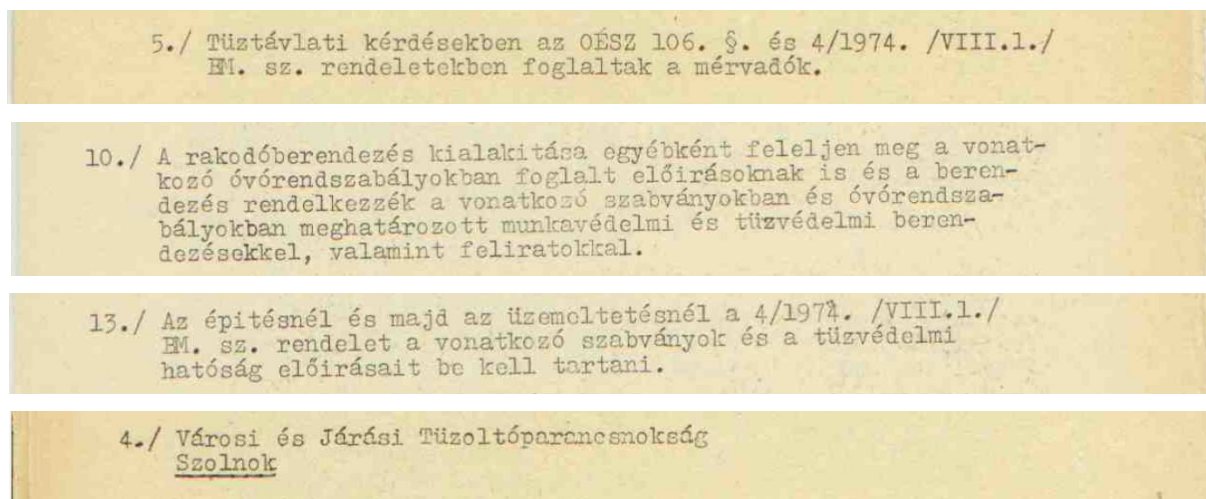
4. ábra: Tiszamenti Vegyiművek Szolnok építési engedély, 120978/1969. 11.A. ügyirat
részlet

A 70-es évekre hatósági bejárásra szelidül az eljárás helyszíni szemléje. Ezzel szemben megfigyelhető az ügyintézők pontossága, de továbbra sem egységes az ügykezelés. Többek között a tervek példányszáma, ami még említésre méltó az eljárás során, de vajon megegyező tartalmúak voltak? Felfedezhető a változás a bejárásokon való részvételben is.

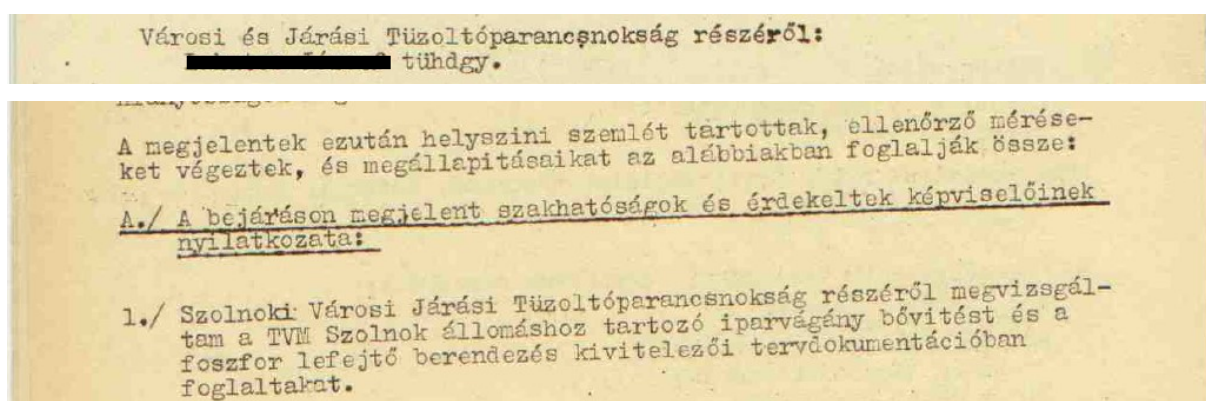

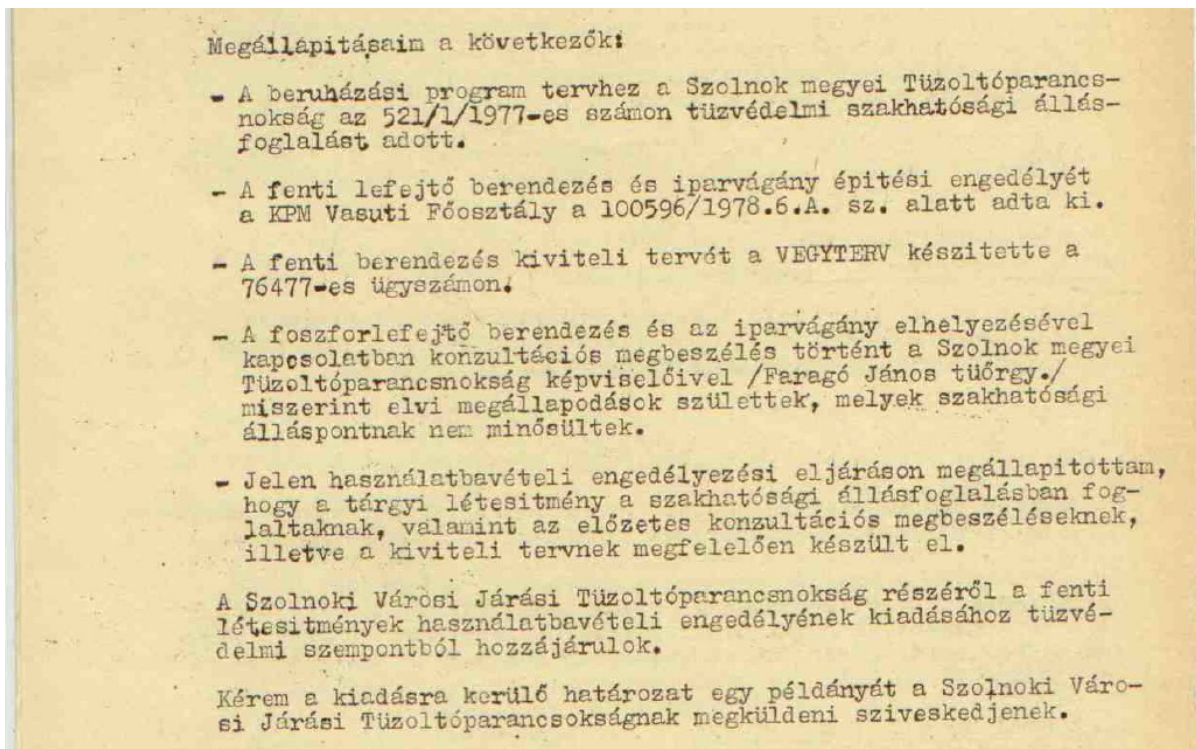
5. ábra*: Tiszamenti Vegyiművek építési engedély, 111051/1973 7/C. ügyirat részlet

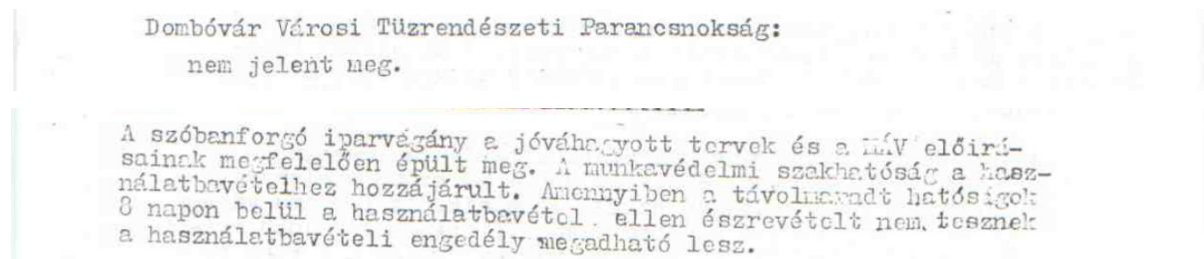
6. ábra: Tiszamenti Vegyiművek lefejtés és tárolás építési engedély, 100596/1978.6.A.

ügyirat részlet

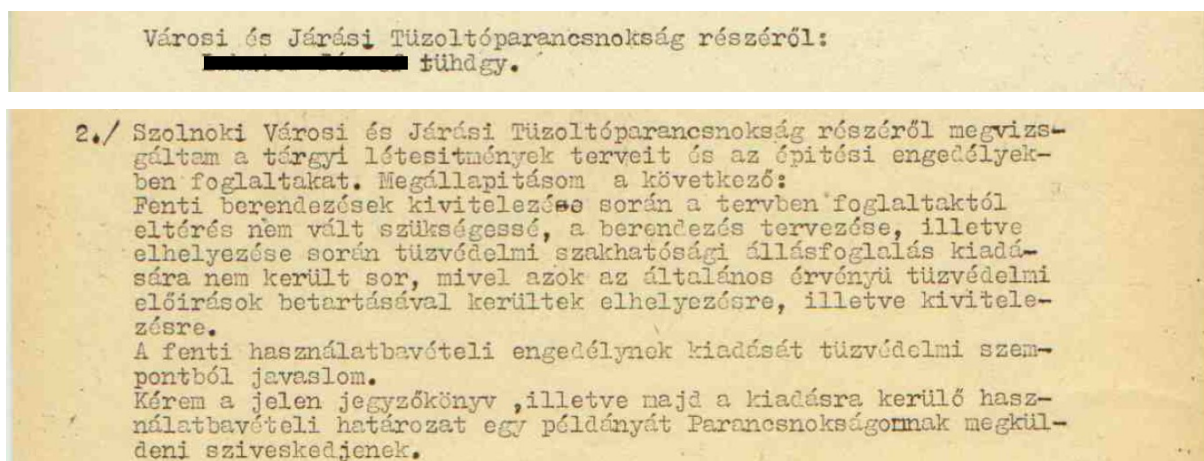

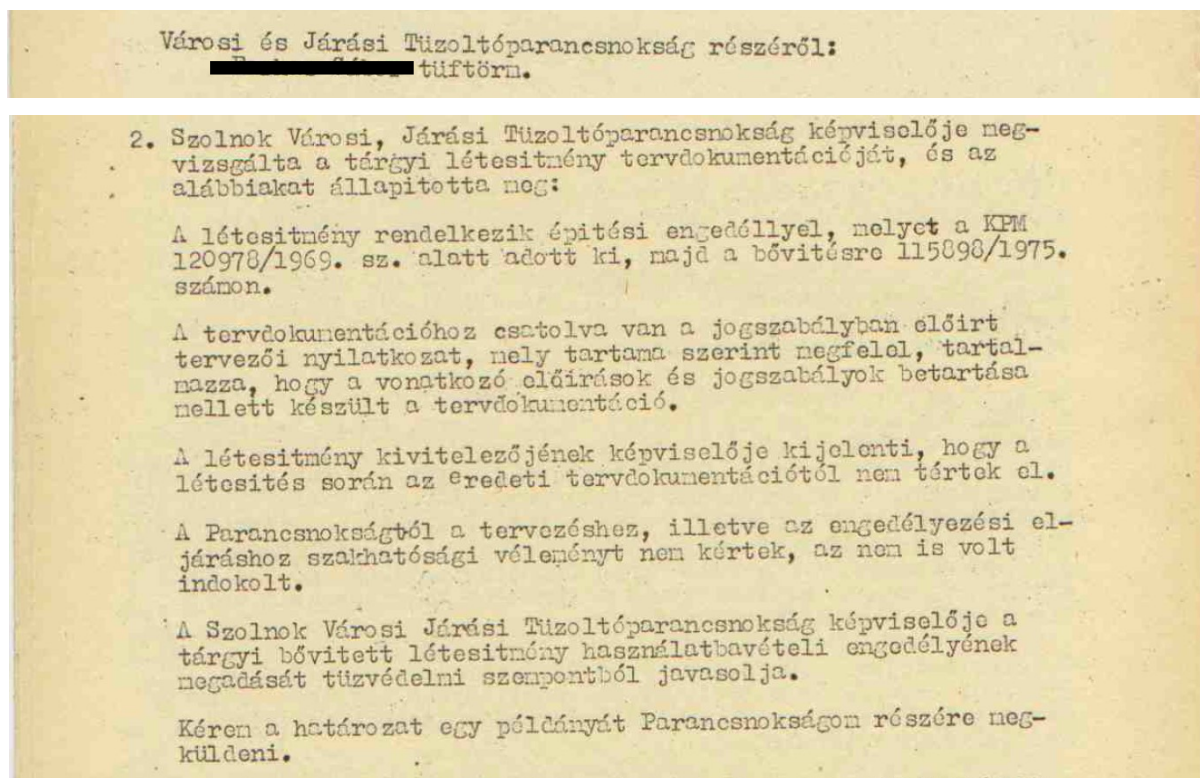
7. ábra*: Tiszamenti Vegyiművek használatbavételi engedély, 115969/1979.7C. ügyirat részlet

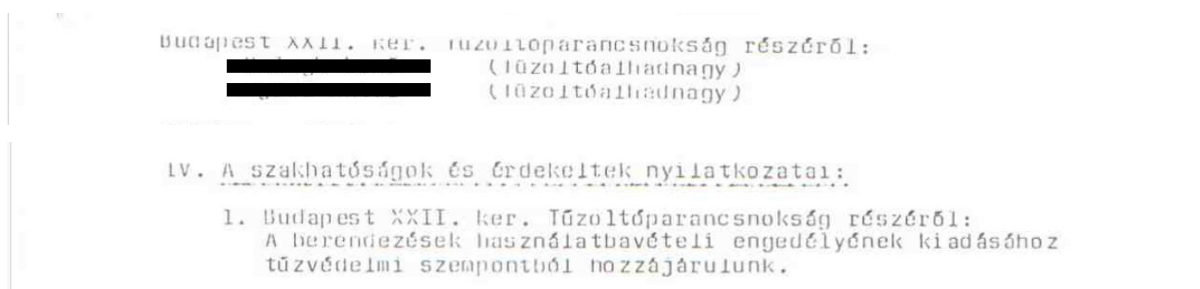
8. ábra: Gabonabonaforgalmi és Malomipari Vállalat Dombóvár, 100549/1979.6.B. ügyirat részlet

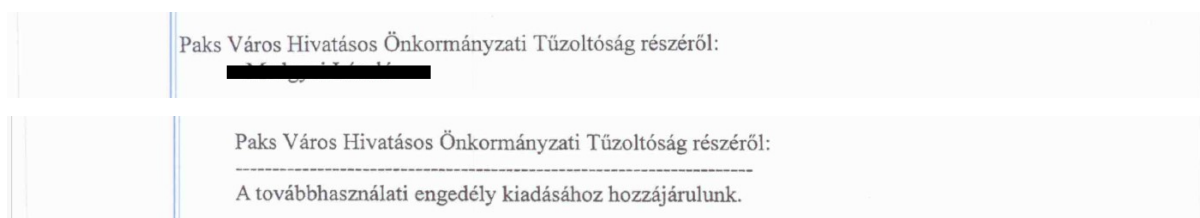
9. ábra*: Tiszamenti Vegyiművek Szolnok használatbavételi engedély 102903/1980. 7.C. ügyirat részlet

10. ábra*: Tiszamenti Vegyiművek Szolnok használatbavételi és bővítési engedély,
102657/1981.GJSZE. ügyirat részlet

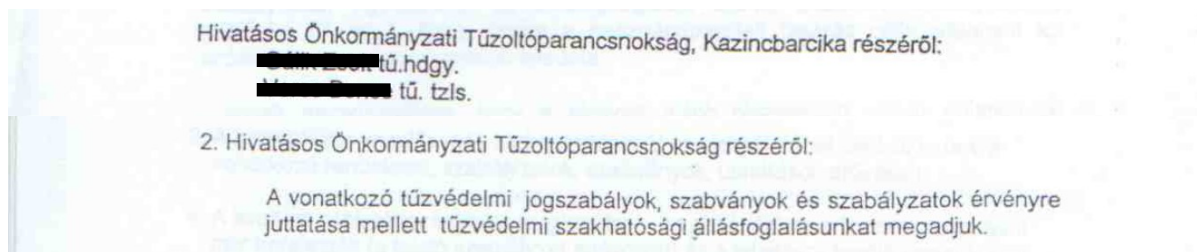
11. ábr*a: Budapesti Szeszipari Vállalat Budapest használatbavételi engedély, 6149/1991.
ügyirat részlet

12. ábra*: Tiszamenti Messer Kft. Előszállítás továbbhasználati engedély, 7475/1997. ügyirat
részlet

Meghívás ellenére nem képviseltette magát:
Polgármesteri Hivatal Komárom (előzetesen írásban nyilatkozott)
ÁNTSZ Városi Felügyelősége
Tűzoltóparancsnokság

13. ábra: Amstel Rt. Komárom használatbavételi engedély, 6941/1998. ügyirat részlet

14. ábra*: Linde Gáz Magyarország Rt. Kazincbarcika használatbavételi engedély,
6956/1998. ügyirat részlet

Szabályszerű meghívás ellenére nem képviseltette magát a Polgármesteri Hivatal, a
Tűzoltóparancsnokság.

15. ábra: Audi Hungária Motor Kft. Győr használatbavételi engedély, 6611/1999. ügyirat
részlet

A későbbi évtizedek során ez az integráció hol lazult, hol szigorodott. A **2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól** (továbbiakban: Ket.), majd a **2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról** (továbbiakban: Ákr.) újfent rendszerszintű módosításokat vezettek be a közigazgatás eljárási szabályaiban, és a hatóság–szakhatóság viszony is ehhez igazodott.

6. Tűzvédelmi kérdésekben a 28/2011. (IX. 6.) BM rendelettel közzétett Országos
Tűzvédelmi Szabályzatban foglaltak a mérvadók.

16. ábra: MOL Nyrt. Dunai Finomító használatbavételi engedély, UVH/VF/1991/4/2014.
ügyirat részlet

Összefoglalva az előző példák tapasztalatait míg az ipari létesítményeknél nem volt tettenérhető a következetes ügymenet, mivel a meghívott szakhatóságot képviselő tűzoltóság meg sem jelent a bejárások esetében, pedig érintettsége jelezve volt az iratokban, addig a lakóépületek és a közintézmények esetében nagyobb fegyelem és rendszer/rendszeresség tapasztalható az ügyintézés során. Összefogottabb, struktúráltabb ügyiratok keletkeznek,

minden engedélyezési fázisban. Követhető és aki akarja látni benne a szándékot arra vonatkozólag, hogy az eljárás a hivatali elvek alapján zajlik az meg is találja.

Budapest Főváros Kormányhivatala V. Kerületi Hivatala (a továbbiakban: **Hivatal**) hatáskörében eljárva a tárgyi ingatlanra vonatkozó közigazgatási hatósági ügyében meghozom az alábbi döntést.

V É G Z É S

Megkeresem a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Észak-pesti Katasztrófavédelmi Kirendeltségét (a továbbiakban: **Szakhatóság**), hogy Budapest Főváros XIII. kerület Önkormányzata (1139 Budapest, Béke tér 1. szám, a továbbiakban: **Építető**) által az építésügyi hatósági engedélyezési eljárást támogató elektronikus dokumentációs rendszerben (a továbbiakban: **ÉTDR**) 2015. július 15-én előterjesztett kérelmére indult, a tárgyi ingatlanon új, 23 lakásos lakóépület építésére vonatkozó építési engedélyezési eljárásban az **ÉTDR** rendszerben szakhatósági állásfoglalást adjon.

A tárgyi ügyben adott szakhatósági állásfoglalását jelen végzésem közlésétől számított 30 napon belül az **ÉTDR** rendszerben a 201500045354 ügyazonosító számú elektronikus tárhelyre feltölteni szíveskedjen.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 44. § (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„44. § (1) Törvény vagy kormányrendelet az ügyben érdemi döntésre jogosult hatóság számára előírhatja, hogy az ott meghatározott szakkérdésben más hatóság (a továbbiakban: szakhatóság) kötelező állásfoglalását kell beszereznie. A szakhatóság olyan szakkérdésben ad ki állásfoglalást, amelynek megítélése hatósági ügyként a hatáskörébe tartozik, ennek hiányában törvény vagy kormányrendelet annak vizsgálatát szakhatósági ügyként a hatáskörébe utalja.”

Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 312/2012 R.) 12. § (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„12. § (1) Az építésügyi hatóság 6. melléklet I. vagy II. táblázatában felsorolt eljárásában, az ott meghatározott feltételek fennállása esetén és az ott megjelölt szakkérdésben, a felsorolt hatóságok szakhatóságként vesznek részt.

(2) A szakhatóság állásfoglalásában csak a hatáskörébe tartozó szakkérdés jogszabályban meghatározott követelményeit jogosult érvényre juttatni azzal, hogy az állásfoglalásban meg kell jelölni a követelmény jogszabályi hivatkozását is.”

Tárgyi ingatlanra vonatkozóan benyújtott kérelemre indult építésügyi hatósági eljárásban a megkeresett szakhatóság bevonásának jogszabályi feltételét a Ket. 44. § (1) bekezdésében, a 312/2012 R. 12. § (1) bekezdése és az ott megjelölt 6. számú mellékletének II. táblázata 2. pontja alapján állapítottam meg.

A fent ismertetett jogszabályhelyek figyelembevételével jelen végzésem rendelkező részében az **Építető** kérelmére indult építésügyi hatósági eljárásban a **Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Észak-pesti Katasztrófavédelmi Kirendeltsége**, mint közreműködő, első fokon eljáró szakhatóság megkereséséről döntöttem.

17. ábra: XIII. ker. lakóépület építési engedély szakhatósági megkeresés, BP-05/07/00168-7/2016 ügyirat részlet

Jelen építésügyi hatósági engedélyezési eljárásba Hivatalom által bevont szakhatóságok állásfoglalással a következők:

1. A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Észak-pesti Katasztrófavédelmi Kirendeltsége a 2016. Április 11-én kelt, 35130/1796-3/2016.ált. számú szakhatósági állásfoglalásában az építési engedély kiadásához kikötésekkel hozzájárult, amely állásfoglalás rendelkező része szerint:

„Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat (1139 Budapest, Béke u. 1.) kérelmére indult eljárásban, a Budapest XIII. kerület, Kartács u. 14. (Hrsz.: 27468) sz. alatti ingatlanon tervezett 23 lakásos lakóépület építésre vonatkozó építési engedélyének megadásához tűzvédelmi szempontból hozzájárulok az alábbi kikötések megtartása mellett:

1. A mértékadó tűzszakasz mérete alapján számított oltóvíz intenzitást (2100 l/min) a tárgyi épülettől megközelítési útvonalon mérve 100 m-en belül kiépített tűzcsapokról kell biztosítani.

2. Az épület 100 m-es körzetén belüli tűzcsapokról levehető oltóvíz intenzitást a használatbavételi eljárás során a kérelem benyújtása előtt legfeljebb fél évvel készült, a legkedvezőtlenebb fogyasztási időszakban, az egyidejűség figyelembe vételével készült vízhozammérési jegyzőkönyvvel igazolni kell.

3. Használatbavételig az épület villámvédelmi rendszerének megfelelőségét igazolni kell.

4. Az épület elektromos rendszerének megfelelőségét tűzvédelmi felülvizsgálati jegyzőkönyvvel a használatbavételi eljárás időpontjáig hitelt érdemlően igazolni kell.

5. A kivitelezés során olyan építési célú anyagok, késztermékek és berendezések építhetők be, amelyek külön jogszabályban meghatározott megfelelőség igazolással rendelkeznek.

6. Az épületben a közösségi terekre kiterjedő beépített automatikus tűzjelző berendezést kell létesíteni.

7. A fali tűzcsapok használatbavétele előtt a kivitelező köteles nyomáspróbát, és teljesítménymérést – az egyidejűség figyelembevételével – végezni, vagy végeztetni.

8. Az Észak-pesti Katasztrófavédelmi Kirendeltségnél a kiviteli tervek elkészítése előtt – a használatbavételt megelőzően - hitelt érdemlő módon egyeztetni kell:

• a pincszinti hő- és füstelvezetés megvalósuló kialakítását, a nyílásokra esetlegesen felkerülő zsaluk hatásos felületét;

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 44. § (9) bekezdése alapján a szakhatósági állásfoglalás ellen önálló jogorvoslatnak nincs helye, az a határozat elleni fellebbezés keretében támadható meg.

Az eljárás során szakhatóságunk részéről költség nem merült fel.”

18. ábra: XIII. ker. lakóépület építési engedélyben szakhatósági hozzájárulás BP-05/07/00168-21/2016. ügyirat részlet

Budapest Főváros Kormányhivatala V. Kerületi Hivatala (a továbbiakban BFKH V. Kerületi Hivatala) hatáskörében eljárva a tárgyi ingatlanra vonatkozó közigazgatási hatósági ügyben meghozom az alábbi döntést.

V É G Z É S

Megkeresem a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Észak-pesti Katasztrófavédelmi Kirendeltségét (1135 Budapest, Zsinór utca 8-12. szám, a továbbiakban Szakhatóság), hogy a Budapest Főváros XIII. Kerület Önkormányzat (1139 Budapest, Béke tér 1. szám a továbbiakban Építetető) által az építésügyi hatósági engedélyezési eljárást támogató elektronikus dokumentációs rendszerben (a továbbiakban ÉTDR) 2018. április 25-én előterjesztett kérelmére indult, Budapest XIII. kerület, Kartács utca 14. szám alatti, 27468 helyrajzi számú ingatlanon a megvalósult 23 lakásos lakóépületre, valamint abban

1 db gépészeti felvonó berendezésre vonatkozó építésügyi hatósági engedélyezési eljárásában, az ÉTDR rendszerben szakhatósági állásfoglalást adjon.

A tárgyi ügyben adott szakhatósági állásfoglalását jelen végzésem közléstől számított 21 napon belül az ÉTDR rendszerbe feltölteni szíveskedjen.

Tájékoztatom, hogy a szakhatósági ügyintézési határidő az elektronikus megkeresésnek a szakhatósághoz történő - az ÉTDR alkalmazás által rögzített - megérkezést követő munkanapon indul, és az állásfoglalásnak az ÉTDR rendszerben történő feltöltése napjáig tart, valamint BFKH V. Kerületi Hivatala a Szakhatósággal elektronikus úton az ÉTDR rendszerben tart kapcsolatot.

Tájékoztatom, hogy a használatbavételi engedélyezésben részt vevő szakhatóságok állásfoglalásukban nem írhatnak elő újabb feltételt vagy követelményt az építési engedélyezéshez adott szakhatósági véleményükben meghatározottakhoz képest és nem tagadhatják meg szakhatósági állásfoglalásuk megadását azzal az indokkal, hogy időközben a szakterületre vonatkozó szabályok megváltoztak.

Tájékoztatom, hogy amennyiben az eljárásban ellenérdekű ügyfél nem vesz részt, és a szakhatóság az ügyintézési határidőn belül nem ad ki állásfoglalást, a hozzájárulást megadottnak kell tekinteni.

Végzésem ellen önálló fellebbezésnek helye nincs.

19. ábra: XIII. ker. lakóépület használatbavételi engedély szakhatósági megkeresés, BP-05/07/01925-7/2018. ügyirat részlet

A helyszíni szemle céljának ismertetése, a tisztázandó kérdések összefoglalása:

A tűzvédelmi ellenőrzést a BP-05/107/01925-7/2018. számon iktatott Budapest Főváros Kormányhivatala, V. kerületi Hivatala végzése alapján tartottuk, az épület használatra való alkalmasságát vizsgáltuk tűzvédelmi szempontból.

A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Észak-pesti Katasztrófavédelmi Kirendeltség... képviselői a jelenlévő(ke)t ügyféli (a tanú) jogai(k)ról és kötelezettségei(k)ről tájékoztatták, illetve figyelmeztették. Az ügyfél (tanú) a kapott tájékoztatást, figyelmeztetést tudomásul vette.

A szemle során a hatóság az alábbiakat tapasztalta (megállapítások, hiányosságok, szabálytalanságok):

1. A kivitelezési munkálatok befejeződtek.
2. A földszinten a garázs felől nyíló tűzaga'tók ajtó önműködően nem csukódik.
3. A pinceszinten a garázs felől és a tárolók felől nyíló tűzaga'tók ajtó önműködően nem csukódik.
4. Az 5. emeleten 1 db 20 m-es fali tűzcsap kerületi lakóháza.
5. Az 5. emeleten a tetőfelől merő lépcsőháztól az irány- felétek nem távolodnak.
6. Az 5. em. en a nyírók közelében a fali tűzcsap fagyvédelme nem megoldott. A fali tűzcsap fedettségét a 5. emeleten vizsgálva a 20. ábrán látható a közművek elágazási pontjainál a tárolók felől.
7. A tűzvédelmi hatóság ügyfél/képviselő/tanú nyilatkozata (kérelemre szó szerint):
8. A hiányosságokat 2018. június 4-ig kijavítottuk.

20. ábra: XIII. ker. lakóépület használatbavételi engedély helyszíni szemle jkv., 35130/1056-8/2018.ált. ügyirat részlet

Jelen építésügyi hatósági engedélyezési eljárásban a BFKH V. Kerületi Hivatala által bevont szakhatóságok szakhatósági állásfoglalásai a következők:

1. A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Észak-pesti Katasztrófavédelmi Kirendeltsége a 2018. június 06-án kelt, 35130/1056-11/2018.ált. számú szakhatósági állásfoglalásában a megvalósult 23 lakásos lakóépületre, valamint abban 1 db gépészeti felvonó berendezésre vonatkozó használatbavételi engedély kiadásához kikötésekkel járult hozzá, amely állásfoglalás rendelkező része szerint:

„A Budapest Főváros XIII. kerület Önkormányzata (1139 Budapest, Béke tér 1.) által kérelmezett, a Budapest, XIII. kerület Kartács u. 14. szám alatt, hrsz.: 27468 alatti új 23 lakásos lakóépület használatbavételi engedélye megadásához tűzvédelmi szempontból **hozzájárulok** az alábbi kikötés megtartása mellett:

1. Az 5. emeleten a fali tűzcsapot át kell helyezni oly módon, hogy az a legtovábbi hely oltását is tudja biztosítani.

Határidő: 2018. június 30.

2. Az épület Tűzvédelmi Műszaki Megfelelőségi Kézikönyvét az épület használatbavételét követő 60 napon belül el kell készíteni, és azt a tűzvédelmi hatóságnak be kell mutatni.

Az előzetes szakhatósági állásfoglalás önálló jogorvoslatnak helye nincs, az csak az eljárást befejező döntés elleni jogorvoslat keretében támadható meg.”

21. ábra: XIII. ker. lakóépület használatbavételi engedély, BP-05/107/01925-21/2018. ügyirat részlet

A jelenleg hatályos **2023. évi C. törvény a magyar építészetéről** új alapokra helyezte az építési igazgatást, ami a tűzvédelmi hatásköröket is érintette, különösen a szakhatósági szerep

újrágondolásával. Ebben az esetben belső szakkérdés vizsgálat van, melyet az ügyfél nem lát, csak abban az esetben, ha hiánypótlásra szorul, melyet az eljárást lefolytató hatóság közöl feléje egy külön hiánypótlási felhívás során. A szakkérdés-vizsgálat eredménye ugyanis nem jelenik meg önálló dokumentumban, hanem integráltan, az építésügyi határozat indoklásában vagy annak háttéradataiban rögzítődik. Tehát elveszti az eljárás a megszokott lendületét.

A fejezetben említett szabályozók időállapotait, hatályossági idejüket, az egyéb követelményeket, előírásokat összefoglalva az 1. táblázat tartalmazza.

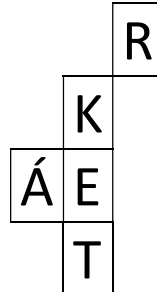
Tűzvédelmi igazgatás szabályozói a szakhatóság működésével összefüggésben

	Szabályozó	Hatályos	Megnevezése
1	1957. évi IV. törvény (Áe.)	1957.06.09. – 2005.10.31.	az államigazgatási eljárás általános szabályairól
2	4/1957.(XI.19.) BM. rendelet	1957.11.19-1963.07.04	a tűzrendészetéről
3	1/1963. (VII. 5.) BM rendelet	1963.07.05-1974.08.01	a tűzrendészetéről
4	1964. évi III. törvény	1964. 01. 01. – 1998.01.01	az építésügyről*
5	1981. évi I. törvény	1981.04.30. – 2005.10.31	az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről
6	2004. évi CXL. törvény (Ket.)	2004.12.28 – 2018.01.01	a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
8	312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet	2013.01.01-2024.09.30	az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról
9	2016. évi CL. törvény (Ákr.)	2018.01.01 – től	az általános közigazgatási rendtartásról
10	531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet	2018.01.01-től	az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről
11	2023. évi C. törvény (Méptv.)	2023.12.30-tól	a magyar építészetéről*
12	281/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet	2024.10.01-től	az építésügyi hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről
*Megjegyzés: tűzvédelmet is érintő építésüggyel összefüggésben hozott törvény szintű szabályozó			

1. táblázat

Mint látszik majd hatvan év* múlva az építésüggyel összefüggésben hozott törvény szintű szabályozó állapítja meg elsődlegesen a szakhatósági kérdéseket egy kormányrendelettel párosulva. Ezzel együtt minden szabályozó természetesen önmagukban is rengeteg

módosításon mentek/nek keresztül, míg azt a célt el nem érik, amely a jelen kor elvárásait „elégséges” szinten ki nem elégítik. Csakúgy, mint a 22. ábrán bemutatni kívánt igazgatási eljárásokat szabályozó törvények egymásbólisága.

22. ábra: anagramma Áe.-> Ket. -> Ákr.

2.1.2. Tűzvédelmi igazgatási szerepkörök (hatósági, szakhatósági)

„A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény [1996] (a továbbiakban: Ttv.) alapján a tűzvédelmi igazgatás - az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tüzek megelőzése, a tűzeseteknél, a műszaki mentéseknél való segítségnyújtás, és a tűz elleni védekezésben résztvevők jogainak, kötelezettségeinek, valamint a védekezés szervezeti, irányítási rendjének, személyi, tárgyi és anyagi feltételeinek szabályozására irányul.”

A Ttv. értelmező rendelkezése alapján *„a tűz elleni védekezés (a továbbiakban: tűzvédelem): a tűzesetek megelőzése, a tűzoltási feladatok ellátása, a tűzvizsgálat, valamint ezek feltételeinek biztosítása;”* (Ttv.4. § b).

A dolgozat irányát, tartalmát alapvetően meghatározó fogalom a tűzmegelőzés, amely:

- *a tüzek keletkezésének megelőzésére,*
- *továbbterjedésének megakadályozására, illetőleg*
- *a tűzoltás alapvető feltételeinek biztosítására vonatkozó,*
- *a létesítés és a használat során megtartandó tűzvédelmi jogszabályok, szabványok, hatósági előírások rendszere és az azok érvényesítésére irányuló tevékenység; (Ttv.4. § c)*

E tevékenység alanyai közé a Ttv. személyi hatálya alapján tartoznak:

- a magánszemélyek,

- a gazdálkodó szervezetek (létesítmény, épület, épületrész tulajdonosai üzemeltetői, bérlői,)
- a beruházók (engedélyes), tervezők, kivitelezők,
- a tűzvédelmi: tervezők, szakértők, szolgáltatók, előadók, főelőadók
- a közigazgatási szervek és
- a tűzmegeelőzési hatósági, szakhatósági feladatokat ellátó tűzvédelmi hatóságok

A szakhatóság közreműködő szerepet tölt be az építésügyi és működési engedélyezési eljárásokban, ahol speciális szakkérdésekben nyújt szakmai állásfoglalást, hozzájárulva a döntések szakmai megalapozottságához. Ez az együttműködés kulcsfontosságú a tűzvédelmi jogszabályok és előírások hatékony alkalmazásában.

A szakhatóságok felelőssége ott nyilvánult meg, hogy a működéshez feltételül szabott kikötések, későbbi ellenőrzések a biztonságot erősítették meg, amire esetleg más kárán történt tapasztalatszerzés, vagy saját tüzesetekből levont következtetések alapján létrehozott előírások és eljárások segítettek, mind az engedélyest, mind a hatóságot a jogszerű ügyintézésben. Természetesen akadt olyan eljárás, amelyet az idő szépített meg így vagy úgy, sokszor a szakhatóság részére, mivel a teljesítendő előírások gyakori változása azt eredményezte egy nagyobb beruházás esetében, amely több éven át ívelt, hogy már szinte nem felelt meg a használatbavétel során az engedélyben előírt feltételekkel. Mégis talán ez sem az engedélyesre róható fel, hanem az átmenetet nem kezelő jogi szabályozás hiányával, melyet a szakhatóságok sem a tapasztalatukra támaszkodva fogalmaztak meg.

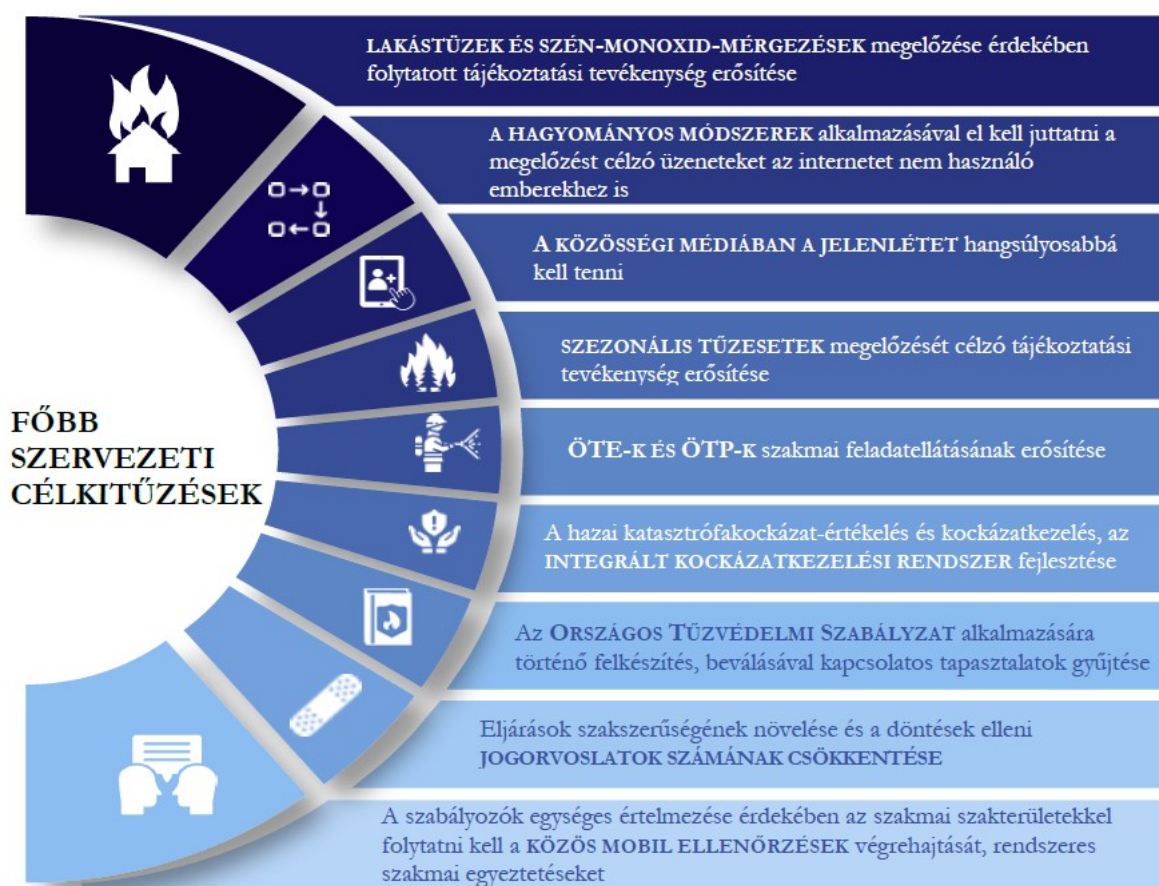
Mivel a tűzvédelmi szakhatóság korábban az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet *az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről* alapján 8 ügycsoportban járt el, amelyeket később 4 ügycsoportra csökkentettek megközelítőleg 20 ügy. Ez a csökkenés a közigazgatás átszervezésével, az ügycsoportok összevonásával és az integrált kormányhivatali rendszer kiépítésével magyarázható, amelyben a korábban önállóan működő szerveket a kormányhivatalokba olvasztották.

A változás fő okai:

- hatósági és szakhatósági feladatok koncentrációja a fővárosi és vármegyei kormányhivataloknál

- egyes engedélyezési eljárásokban a szakhatósági közreműködést felváltotta a szakkérdésként történő belső vizsgálat (például az építésügyi eljárásokban)
- nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások eljárásaiban is módosult a kijelölt szakhatóságok köre.

Összességében a feladatok számának csökkenése és átalakulása az államigazgatás racionalizálását és az eljárások egyszerűsítését célozta, remélhetőleg amellet, hogy a tűzvédelmi szempontok továbbra is hangsúlyosan megmaradtak a szakkérdésként történő vizsgálatokban.

23. ábra: tűzmelegelőzésekhez kapcsolódó főbb szervezeti célkitűzések 2019-2022 közötti időszakban Forrás: [ÁSZ 2023]

Olajfestmény a szőnyi kőolaj-finomítóról (Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum)

24. ábra: FORRÁS: [ujkor.hu 2023]

2.2 Irodalomkutatás

A kialakult szakhatósági rendszer változásaival sajnálatos módon csak a 2000-es évektől foglalkozó irodalmat leltem fel, melyeket az alábbiakban sorolok fel.

A fellelhető szakirodalom sok esetben speciális területeken, mint hadászat - publikálódik, ezért nem is olyan sok lelhető fel a témában. Pedig a téma sokkal inkább általános témájú területet is kellene, hogy érintsen, de úgy látszik nem érdemelt megjelenítést.

2.2.1. „A tűzvédelmi helyzet fenntartásának fő elemei az épületek létesítése és használata során” GYAPJAS JÁNOS [2020]

Ami említésre méltó az, hogy a kivitelezés szakaszában a tervezéshez és üzemeltetéshez képest alacsonyabbnak tűnik a felsőfokú tűzvédelmi és mérnöki végzettséghez kötött kötelezettségek aránya. A tűzvédelmi helyzet optimális fenntartása érdekében – különös tekintettel a tűzvédelem életvédelmi jellegére – indokolt lehet ennek részletesebb vizsgálata.

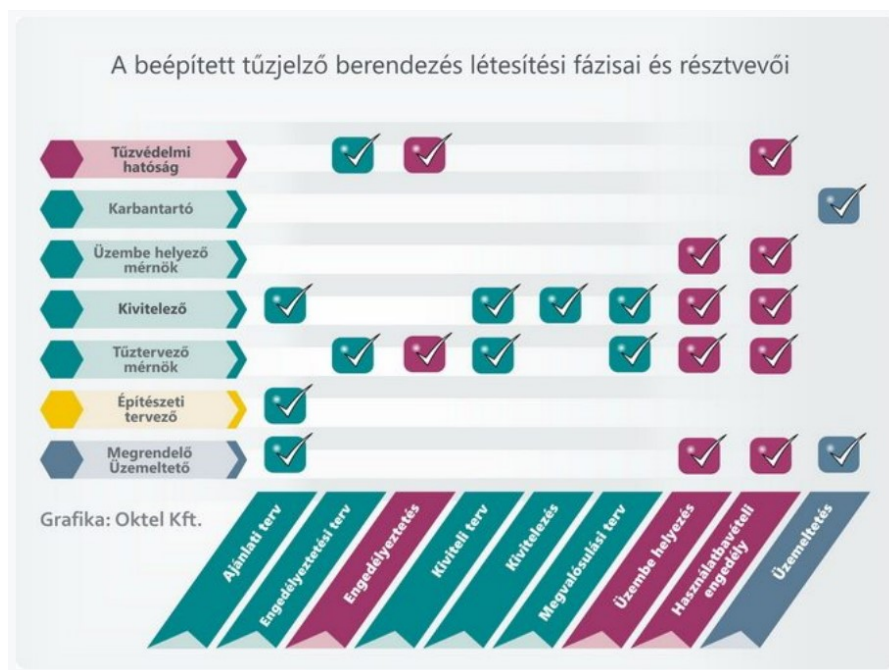
Ez irányulhat például a műszakiellenőr-jogosultságon belül tűzvédelmi szakterületi jogosultság kialakításának lehetőségeire, a kiviteli terv tűzvédelmimunkarész-készítési kötelezettségére, tűzvédelmi tervezői művezetésre GYAPIAS [2020]

Ezt támassza alá a nemrégiben az NKE-n indított tűzvédelmi felelős műszaki vezető és műszaki ellenőr szakirányú továbbképzés is, mely öt évet váratott magára, bár jelenleg a Mérnök Kamarai szakmagyakorlási jogosultsággal még nincs összehangolva.

Lényeges, hogy olyan látásmód alakuljon ki, ami nem csak a kiváltásokkal érintett építési termék építészeti paramétereit részesíti előnyben, hanem a tűzvédelmi szempontút is, mely többek között annak beépítését is befolyásolja és a dokumentációs háttérét is. Sok esetben azt kell tapasztalni, hogy a kiváltás megreked a CE minősítésnél és csak vélelmezett tűzállósági vagy tűzvédelmi teljesítményű termék kerül beépítésre, mivel a termék forgalomba hozatalánál nem volt feltétel követelményi oldalról, hogy a szabályozók a szükséges előírásokat is tartalmazzák.

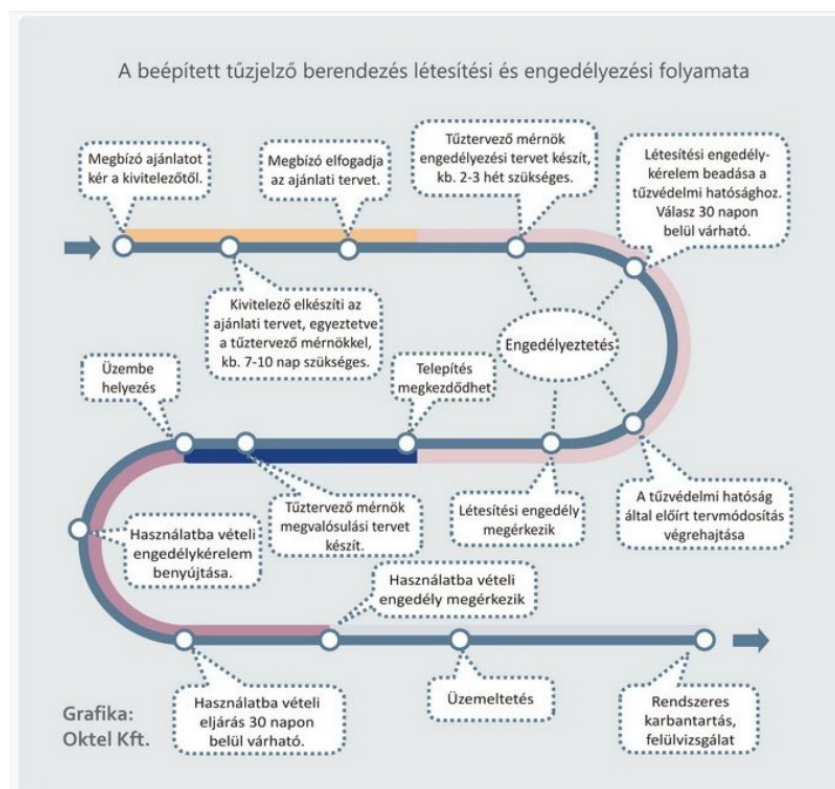
2.2.2. Engedélyeztetési folyamat értelmezése tervezést és kivitelezést végző gazdasági társaság szemszögéből

Az alábbi 25. és 26. ábra 1980-as évektől és még ma is a szakterületen tervezéssel és kivitelezéssel foglalkozó cég által készített folyamatábrák is mutatnak hiányosságokat, még ha csak berendezés tervezésről és kivitelezéséről is beszélünk, mivel specifikusan csak az üzembe helyezés van kiemelve, az építészettel összefüggő kapcsolódások egyáltalán nem, de még utalás szintjén sem került említésre.

25. ábra: A tűzjelző berendezés létesítési fázisai és résztvevői

Forrás: OKTEL [2025]

26. ábra: A tűzjelző berendezés engedélyeztetésének folyamata

Forrás: OKTEL [2025]

2.2.3. „A magyarországi tűzvédelem modernizációja” Takács és Decsi [2023]

Főbb irányelveket és kihívásokat a tűzvédelem modernizációjával Magyarországon a jogi és szakmai környezet folyamatos fejlesztésével, valamint az építőipari versenyképesség javításával lehet elérni. Az 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az *Országos Tűzvédelmi Szabályzatról*, (továbbiakban: OTSZ) 2014-es és további módosításai teret engedtek a teljesítményalapú tűzvédelmi tervezés szélesebb körű alkalmazásának, miközben a szabályozó előírásokat is megtartották.

A modernizáció alapvető elemei közé tartoznak:

- Felsőfokú tűzvédelmi mérnökképzés fejlesztése. Egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak az önálló alapszakok és posztgraduális képzések.
- Tűzvédelmi jogi környezet optimalizálása. Az OTSZ további rövidítése és a Tűzvédelmi Műszaki Irányelvek (továbbiakban: TvMI) bővítése. Jelenleg a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság kezelésében van összesen 14 darab hatályos TvMI.
- Laboratóriumi háttér megteremtése. Olyan kutatólaboratóriumokra van szükség, amelyek biztosítják a valós léptékű tűztesztek elvégzését.

Külön hangsúlyozza a tűzvédelmi hatósági feladatok optimalizálásának fontosságát, különös tekintettel a szakmai utánpótlásra és a jogszabályi környezet rugalmasságára. Az elért eredmények alapot teremtenek a további fejlődéshez, melyek nemzetközi szinten is versenyképes magyar tűzvédelmet biztosíthatnak.

2.2.4. A hatósági eljárásjog jogintézményei, különös tekintettel a szakhatóságok szerepére.

A *közigazgatási hatósági eljárásjog jogintézményei* című kötet a közigazgatási jog alaptanait bemutató könyvsorozat hatodik része, amely az általános közigazgatási rendtartás (Ákr.) szabályait és a közigazgatási hatósági eljárás általános menetét tárgyalja. A szerzők – [GYURTA ET AL, 2019] – a tételes jogra, azaz az eljárási törvényre koncentrálnak, miközben elméleti és történeti megközelítéseket is bemutatnak.

Például, hogy a jogalkotók arra törekedtek, hogy az Ákr. időtállóbb legyen, és kevesebb módosítást igényeljen, mint elődje, a Ket.. Az általános közigazgatási rendtartás megszületése szorosan kapcsolódik az Államreform Bizottság tevékenységéhez, valamint a közigazgatási

perrendtartás előkészítéséhez. A könyv részletesen elemzi az Ákr. alapelveit, mint például az ügyfélközpontúságot, az eljárási tisztességet és a jogbiztonságot. Mindezek mellett átfogóan tárgyalja a közigazgatási hatósági eljárásjog jogintézményeit, különös tekintettel a szakhatóságok szerepére. Részletesen bemutatja az eljárási szabályokat, az alapelveket, valamint a hatóságok és szakhatóságok közötti együttműködés mechanizmusait.

A kötetben tárgyalta jogintézmények közé tartoznak:

- **Hatáskör és illetékesség:** Az eljárás megindításának és lefolytatásának alapvető szabályai.
- **Ügyintézési határidők:** Az eljárások gyorsaságának és hatékonyságának biztosítása.
- **Jogorvoslat:** Az ügyfelek jogainak védelme érdekében biztosított panasz- és fellebbezési lehetőségek.
- **Hatósági ellenőrzés:** A jogszabályok betartásának folyamatos monitorozása.

Továbbá kiemeli az elektronikus ügyintézés szerepét, amely egyszerűsíti és gyorsítja a közigazgatási eljárásokat. Emellett hangsúlyozza a közigazgatási hatósági eljárásjog szerepét a demokratikus jogállam működésében, az állampolgári jogok védelmében és az állami hatóságok jogszerű működésének biztosításában.

2.2.5. Informatikával segített mérnöki módszerek

Az informatikai programok térnyerésének megvalósulása a magyarországi építőipari tervezésben a 2000 évek elején a CAD program robbanásszerű fejlődésével kezdődött meg. Igaz itt még csak a 2D vonalas rajzok készítése a hangsúlyos, de digitálisan, majd a 3D és menet közben az olyan segédprogramok megjelenése, amelyek a szaktervezői szintet is kiszolgálják és integrálódnak az alap rendszerhez.

A szimulációval támogatott tűzvédelmi tervezés *hivatalosan 2015-től* vált elfogadottá, amikor hatályba lépett az új **OTSZ**. Ez az új szabályozás lehetővé tette a **mérnöki módszerek**, köztük a **számítógépes szimulációk** (pl. tűz- és füstterjedési, kiürítési modellek) alkalmazását az előírt követelmények teljesítésének igazolására.

A Mérnöki módszerek alkalmazása a tűzvédelmi tervezésben tanulmány a tűzvédelmi tervezés hagyományos preszkriptív, azaz előíró jellegű és a mérnöki alapú megközelítéseit hasonlítja össze, különös hangsúlyt helyezve az utóbbi előnyeire és gyakorlati alkalmazhatóságára. A

szerző szerint - DR. TAKÁCS LAJOS GÁBOR [2012] „a tűzvédelmi tervezést nem lehet önmagában kezelni, figyelembe kell venni a kivitelezési és használatbavételi szakaszokat is, amelyek során a megfelelő tűzvédelmi megoldások ténylegesen megvalósulnak.”

A mérnöki módszerek különösen indokoltak összetett, nem szabványos építmények esetén, ahol a leíró jellegű előírások nem nyújtanak megfelelő megoldást. Ilyen módszerek például a tűz- és füstterjedési modellezések, valamint a kiürítési szimulációk, amelyek segítségével a valós tüzeseti viselkedés vizsgálható. A tanulmány egy budapesti példa (CET épület) elemzésével is alátámasztja a modellezés tervezést segítő és optimalizáló szerepét.

A cikk részletesen osztályozza a mérnöki módszereket (pl. alrendszerek méretezése, integrált épületszintű modellezés), és bemutatja azok gyakorlati előnyeit, így például a pontosabb kockázatértékelést, a költséghatékonyabb tűzvédelmi megoldásokat, valamint a technológiákhoz illeszkedő biztonsági szintek meghatározását. A szerző hangsúlyozza a mérnöki módszerek alkalmazási kódexeinek fontosságát, melyek biztosítják az egységes és megbízható alkalmazást.

A *Mérnöki módszerek a tűzvédelem tervezésében* - publikáció a tűzvédelmi tervezés két alapvető megközelítését vizsgálja a hagyományos, leíró jellegű szabályozáson alapuló és a modern mérnöki módszereken alapuló tervezést. A szerző - PÉTER ANDRÁS [2020] rámutat arra, hogy míg az előbbi gyors és egyszerű megoldást kínál, addig az utóbbi – bár bonyolultabb és erőforrás-igényesebb – komplexebb és rugalmasabb megoldásokra ad lehetőséget, különösen nem szokványos építészeti megoldások esetén.

A mérnöki módszerek egyik kulcseleme a számítógépes szimuláció, amely lehetővé teszi a tűz- és füstterjedés, valamint az épület kiürítésének vizsgálatát fizikai, determinisztikus és sztochasztikus modellek segítségével még a tervezés és így az engedélyezés fázisában. A tanulmány ismerteti az OTSZ 2015-ös reformját, amely lehetőséget teremtett, ezen módszerek szélesebb körű alkalmazására, és bemutatja a TvMI-k szerepét a mérnöki szemlélet gyakorlati bevezetésében.

Kiemelt figyelmet kap a hatóság új szerepe (2015) a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság nemcsak engedélyezőként, hanem szakmai partnerként is megjelenik a tervezési folyamatban, támogatva a helyes bemeneti paraméterek meghatározását. A tanulmány hangsúlyozza, hogy az új technológiák (pl. faépítészet újjáéledése) és az intelligens

épületek térnyerése mellett a korszerű tűzvédelem kizárólag a mérnöki módszerekre támaszkodva biztosítható.

Mindezeken túli fejlődés a BIM (Building Information Modeling) mely, mint **„Innovatív mérnöki módszer és komplex tűzvédelem”** területén alkalmazható. Dr. Érces Gergő tű. őrnagy doktori értekezésében [2019] - *„Az építmények tűzvédelmi fejlesztésének lehetőségei a komplex tűzvédelem elemei valós egymásra hatásának mérnöki módszerekkel történő elemzésével”* az épületinformációs modellezés (BIM) révén megvalósított innovatív mérnöki módszerek új alapokra helyezik a tűzvédelem területét. Az eljárás hangsúlyozza az *„aktív és passzív tűzvédelmi rendszerek”* integrációját a teljes életciklus során. A digitális BIM modellezés lehetőséget ad a tűzbiztonság hosszútávú fenntarthatóságára, elősegítve az optimalizált tervezést, kivitelezést és használatot.

A kutatás rámutat arra, hogy az *„algoritmikus tervezés”*, valamint a BIM adatalapú megközelítései radikálisan növelhetik a tűzvédelmi rendszerek megbízhatóságát. Szimulációk és valós tűztesztek révén a tervezési fázis már az építészeti térbeli elrendezések pontos ellenőrzésére ad lehetőséget, miközben a kiürítési és biztonsági szempontokat is mélységében elemzi.

Gyakorlati alkalmazások közül példaként egy bölcsőde épületének tervezése került bemutatásra, ahol a BIM alapú tervezés nemcsak a tűzszakaszok optimalizálását, hanem a kritikus helyek dinamikus elemzését is lehetővé tette. Az ilyen módszerek révén nem csupán tűzvédelmi megfelelés biztosítható, hanem a használatorientált tűzbiztonság is javítható.

Fogalomként bevezeti a *„komplex tűzvédelmi hálót”*. A tűzvédelmi háló koncepciója alapvetően megváltoztatja a tervezés, használat és tűzvédelmi beavatkozások metodikáját. A BIM alapú dinamikus adatbázisok révén a virtuális valóságban integrált, felhőalapú rendszerek folyamatosan frissülő és könnyen hozzáférhető adatokat biztosítanak mind a tervezők, mind a tűzvédelmi hatóságok számára.

Technológiai előnyök sorakoztat fel, azaz a 3D BIM tervezési módszer gyorsítja és pontosítja az eljárásokat, miközben a hagyományos 2D dokumentáció statikusságát dinamikus, valós idejű megközelítéssel váltja fel. A módszer támogatja a számítógépes szimulációkat, a komplex térbeli elemzéseket, valamint a valóságos veszélyforrások előrejelzését és kezelését. ÉRCES GERGŐ [2019]

Jelenleg a **BIM nem kötelező érvényű** a tűzvédelmi tervezés során, Magyarországon csak egyes állami beruházások esetén (2023. évi LXIX. törvény), de egyre több **nagyberuházásban és nemzetközi projektnél** alkalmazzák, **elterjedését** különösen az épületinformációk strukturált kezelése **erősíti**.

2.2.6. Egy megtörtént eset kárán – Grenfell (2017)

Shane Ewen 2023-ban íródott könyve - *Grenfell előtt: tűzvédelem és dereguláció a 20. századi Nagy-Britanniában*, a Grenfell lakóépület-tűzhöz (2017) vezető történelmi és szabályozási folyamatokat vizsgálja. A szerző több mint négy évtizedes tűzvédelmi szabályozási deregulációt (csökkenés, enyhítés), tudományos irányítási változásokat és építési szabályozásokat elemez, amelyek hozzájárultak a tragédia kialakulásához.

A tanulmány részletezi, hogy az 1970-es évektől kezdődően fokozatosan gyengült az állami szerepvállalás a tűz megelőzés területén. A dereguláció következményeként az épületek tűzbiztonsági szintje csökkent, a hatósági ellenőrzés meggyengült, és így egy olyan szabályozási környezet alakult ki, amely végső soron hozzájárult a Grenfell-tűz bekövetkezéséhez. EWEN, S [2023]

A Grenfell-tragédia nem csupán egy műszaki hiba következménye volt, hanem egy hosszú távú szabályozáspolitikai eredménye. A történet tanulsága messzire mutat, a biztonság szavatolásához nem csupán technológiai megoldásokra, hanem megfelelő jogi és intézményi keretekre is szükség van. Ez a felismerés különösen aktuálissá válik hazánkban is, ahol 2024. október 1-jétől változások történtek a tűzvédelmi szakhatósági rendszerben. Bár ezek a módosítások más jogi és intézményi környezetben zajlanak, a Grenfell-ügy intő példa arra, milyen következményei lehetnek annak, ha a biztonságot szolgáló hatósági kontroll gyengül. A tűzvédelmi szabályozás alakulása tehát nem csupán technikai kérdés, hanem társadalmi felelősség is.

Az esetet a sorra kiadott külföldi publikációk után a magyar szakirodalom is papírra vetette, melyben – „*A sommás megállapítások részletei számos tanulsággal szolgálhatnak a tűzvédelem szerves beépülésére a tervezési, beruházási, kivitelezési folyamatba*” VERESNÉ RAUSCHER JUDIT ÉS HEIZLER GYÖRGY [2024]. úgy, mint

- az irányításra és ellenőrzésre kijelölt személyek nem voltak erre alkalmasak

- az épület homlokzati burkolatát gyártó cégek tudták, hogy az anyagok éghetőek, mégis használták őket
- tervezők és kivitelezők nem tartották be a tűzbiztonsági előírásokat, és nem értették meg teljes mértékben a tűzvédelmi kötelezettségeiket
- az építési szabályozások nem voltak elég szigorúak, és a hatóságok nem ellenőrizték megfelelően a munkálatokat.

3. A PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

Az építési beruházások kapcsán gyakran hangzik el az a megállapítás, miszerint a legnagyobb kihívást a tervezés és kivitelezés jelenti. Ez azonban csak részben igaz. A valós nehézségek sok esetben az engedélyeztetés, azaz a jogszabályi megfelelés és a hatósági koordináció területén jelentkeznek. Míg a tervező az előírásoknak megfelelően készíti el terveit, és a kivitelező is azok szerint jár el, a végeredmény sokszor mégsem kielégítő – különösen a tűzvédelmi megfelelés tekintetében.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a tűzvédelmi szakterület kiemelten érzékeny pontja az engedélyezési folyamatnak. Számos használatbavételi eljárás során tapasztalható, hogy a tűzvédelmi kérdések nem kellő alaposággal kerülnek megoldásra, és a hatósági eljárás többszöri kiegészítése, hiánypótlása ellenére is maradnak kérdéses pontok. A végleges engedély csak sokszori egyeztetés, póttervezés és dokumentáció után születik meg – de vajon ki hibázott?

Ez a szakdolgozat nem pusztán a hibáztatás céljából teszi fel ezt a kérdést, hanem azért, hogy megvizsgálja, milyen rendszerbeli okok állhatnak a háttérben. Hogyan változott meg az elmúlt évtizedek során a tűzvédelmi szakhatósági szerepkör? A tűzvédelmi szakhatóság szerepköre fokozatosan átalakult, míg korábban domináns ellenőrzési és engedélyezési jogkörökkel rendelkezett, napjainkra ezek egy része háttérbe szorult, vagy más eljárási mechanizmusokba integrálódott. A változások mögött a közigazgatás racionalizálása, az egyszerűsített ügyintézés igénye, valamint a felelősségi körök újraosztása áll. **Következtetés:** A jogalkotási szándékok mögött meghúzódó célok nem minden esetben jártak együtt a szakmai gyakorlatban is jól működő megoldásokkal.

Milyen szervezeti és jogszabályi változások járultak hozzá a jelenlegi helyzet kialakulásához? A jelenlegi helyzetet meghatározó tényezők közé tartozik a közigazgatási struktúra átszervezése, a hatósági jogkörök koncentrációja, valamint a tűzvédelmi szabályozás többszöri módosítása. E változások részben az adminisztratív egyszerűsítést szolgálták, ugyanakkor új értelmezési és együttműködési kihívásokat is eredményeztek. **Következtetés:** A jogalkotási szándékok mögött meghúzódó célok nem minden esetben jártak együtt a szakmai gyakorlatban is jól működő megoldásokkal.

Miért nem működik zökkenőmentesen az együttműködés a hatóság, a szakhatóság, a tervező és a kivitelező között? Az együttműködés nehézségei elsősorban a felelősségi körök eltérő

értelmezéséből, a szabályozás gyakori módosulásából, valamint az eltérő szakmai szemléletmódokból erednek. A kommunikációs és koordinációs mechanizmusok hiányosságai szintén hozzájárulnak a folyamatok időnkénti elakadásához. **Következtetés:** A résztvevők közötti hatékony párbeszéd és a közös értelmezési keretrendszer kialakítása nélkül a zökkenőmentes együttműködés hosszú távon sem garantálható.

A problémák gyökerei így összességében visszavezethetők a szabályozási környezet töredezettségére, a szerepkörök elmosódására, valamint arra a gyakorlatra, hogy a tűzvédelmi dokumentáció sokszor csak formális követelményként jelenik meg, nem pedig a valóságos biztonságot szolgáló eszközként, melyet az eljárások során meg kellett tapasztalnom. Ennek a gondolkodásmódnak a megváltoztatása kulcsfontosságú, és ebben jelentős szerepet játszhatnak a mérnöki szemléletű javaslatok, az adatok és dokumentumok pontosabb, strukturáltabb kezelése – beleértve például a beépített tűzvédelmi rendszerek naprakész nyilvántartását is.

A tűzvédelmi igazgatás és azon belül a szakhatóság működése több lépcsőn és ezzel együtt fázison ment keresztül. A jobbító szándék vezérli a változásokat, hogy a „rohanó világban” és egyben azt, hogy a jogi szabályozók, a tervezési és szakmai előírásoknak is megfeleljen az a változtatás, ami később a biztonságunkat szolgálja a rohamosan változó világban. Viszont sok olyan, mondhatjuk tényt, nem vesz figyelembe és számításba, ami az eddigi kialakult gyakorlat miatt jól funkcionált, még ha kicsit szögletesnek is éreztük sokszor. Sajnos leginkább a magasabb és sokszor vezérelt érdekek mentén történik meg a változtatás. Ennek eredményeként az eljárások jelentős része elveszítheti azt a szakhatósági kontrollt, amely eddig a tűzvédelmi biztonság záloga volt, és amelynek hiányát már a korábbi állami számvevőszéki jelentés is jelezte. Így például az építésügyi engedélyezési hatósági eljárások előkészítése alkalmával - mielőtt az ügy egészére vonatkozó dokumentáció elkészült volna - a beruházó kockázatelemzése gyakran arra vezetett, hogy költséghatékonyabb megoldás számára a tűzvédelmi szakhatóság előzetes hozzájárulásának megkérése, amelynek ismeretében kiszámíthatóvá válik az építtető számára a beruházás várható költsége. A 2024.10.01-től bekövetkezett hatásköri változások eredményeként az építésügyi hatósági eljárások döntő hányadában megszűnt az előzetes tűzvédelmi szakhatósági állásfoglalás megkérésének a lehetősége. Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet alapján építési ügyekben, mint tűzvédelmi szakhatóság a BM OKF (polgári nemzetbiztonsági szolgálatok

létesítményei), a honvédelmi miniszter (a HM vagyonkezelésében lévő ingó és ingatlan vagyontárgyak), valamint nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásokkal összefüggő, a Kormány által rendeletben meghatározott közigazgatási hatósági ügyekben a fővárosi és vármegyei kormányhivatal jár el. Ezen tűzvédelmi szakhatósági ügyek száma töredéke (kb. 100 ügy évente), annak az ügyszámnak, amely már az idézett 2023. évi ÁSZ-jelentés is tartalmazott (lásd 2. táblázat). Ezeket az ügyeket (évente kb. 7000) a kormányhivatalok építési hatóságként, mint tűzvédelmi szakkérdésként vizsgálják. Ennek következtében a beruházó kiszámítható gazdasági érdeke, döntési szabadságához fűződő jogos érdekei jelentősen sérülhetnek.

Tűzvédelmi szakhatósági eljárások* száma 2019-2022. között** (db) Forrás: [ÁSZ 2023]

TŰZVÉDELMI SZAKHATÓSÁGI ELJ.	2019.	2020.	2021.	2022.
Bányafelügyelettel kapcsolatos engedélyezés	94	82	70	46
Közlekedési létesítmények engedélyezése	2 207	1 976	139	84
Műszaki biztonsági engedélyezés (pl.: nyomástartó berendezések)	368	410	404	394
Állami és magán fenntartású szociális szolgáltatások engedélyezése	689	434	516	572
Épületek építési és használatbavételi engedélyezése	7 483	7 667	7 662	5 434
Zenés, táncos rendezvények engedélyezése	216	30	79	128
Üzletek működési engedélyezése	825	909	1060	822
Egyéb (pl.: szálláshelyek, tömegtartózkodásra szolgáló létesítmények, ipari és mezőgazdasági létesítmények)	332	2 610	1 708	2 159
ÖSSZESEN	12 214	14 118	11 638	9 639

*Kizárólag kérelemre indul

**Az elmúlt két évben a hatáskörökben jelentős változások voltak

2. táblázat

4. A TŰZVÉDELMI IGAZGATÁS DISZFUNKCIÓJA – SZAKHATÓSÁG MŰLTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE – MEGOLDÁSOK

A szakhatóság, mint intézmény az engedélyezési rendszer egyik sarokköve. Feladata, hogy egyes speciális szakterületek – így a tűzvédelem – szempontjait érvényesítse az építési eljárások során. A tűzvédelmi szakhatósági szerepkör ugyanakkor évtizedek alatt jelentős változáson ment keresztül: kezdetben önálló hatóságként működött, majd fokozatosan beolvadt a komplex építésügyi eljárásokba.

A tűzvédelem területén a szakhatóság szerepe nemcsak jogi, hanem műszaki szempontból is hangsúlyos: az általa megfogalmazott előírások közvetlenül befolyásolják az építmények kialakítását, a beépíthető rendszerek és anyagok körét, valamint a használatbavétel feltételeit. A mai napig visszatérő probléma, hogy a szakhatóságok szerepe – bár formálisan jelen van – gyakran nem tud kellő szakmai mélységet adni a folyamatnak, különösen az átszervezések és a hatáskörök gyakori változása miatt.

A tűzvédelmi igazgatás működésének alapját az érvényben lévő törvények, kormány- és miniszeri rendeletek, valamint az ezekhez kapcsolódó, az állami irányítás jogi eszközei (jogi iránymutatás, tűzvédelmi szakmai tájékoztatók) képezik. A szabályozás több szintű, és az évtizedek során jelentősen bővült – egyfelől a nemzeti, másfelől az uniós megfelelés okán.

A teljesség igénye nélkül és az engedélyezési tapasztalataim alapján egy rövid felsorolásban szemléltetem azokat a területeket, amelyekre ugyan van megoldása a tűzvédelmi igazgatás rendszerének, de az mégsem elégséges:

- az átszervezéssel alapjaiból megszűnt az évek során az a szisztematikusan kialakított ügyintézési folyamat, melyhez kezdetben kapcsolódtak a belső szabályozókból kialakult TvMI-k
- fentiekkel összefüggésben a tűz megelőzés állami feladat, ami miatt könnyen kezelhető berögzült elvárásoknak megfelelő létesítmények születtek, mivel a létesítéshez szükséges előírások megalkotása, ellenőrzése és betartatása egy szervezet alá tartozott 2024.10.01-ig
- az eddig szisztematikusan gyűjtött TMMT, TMMK adatbázis csorbát szenved, leginkább a TMMK, mivel az OTSZ nem írja elő, annak hatóság részére történő megküldését

- a Tűzterjedés elleni védelem (Azonosító: TvMI 1.7:2025.02.01 3módosult 2020.07.20. K melléklet Példa a beépítési nyilatkozatra) már elindította azt a párbeszédet, ami szükséges lenne a tervező, kivitelező és a hatóság között, de szükséges fejleszteni

Tűzvédelmi Műszaki Irányelv**TvMI 1.5:2022.06.13.****3K melléklet****3Példa a beépítési nyilatkozatra****BEÉPÍTÉSI NYILATKOZAT**
(építési termék, ill. több termékből összeállított szerkezet/rendszer esetén, példákval)

Ahhoz (név, cégnev, beosztás) nyilatkozom, hogy a (beépítés címe) általi
 építése, kivitelezése során az alábbi, tűzvédelmi szempontból minősített terméket, szerkezetet, rendszert építettem be/alkalmaztam ki, a szerkezetekre és termékekre vonatkozó
 jogszabályi, gyártói és egyéb előírásoknak megfelelően. A kapcsolódó hatósági engedély azonosított.*

A leadott nyilatkozaton csak azok a mezők szerepeljenek, amelyeket a kivitelező valóban elkészített! A nyilatkozathoz a könnyebb azonosítás céljából célzottan rajzol mellékleteket csatolni és erre a nyilatkozatban hivatkozni.

termék esetén: beépített termék megnevezése, típusa	Beépítés egyértelműen azonosítható helye**	Elvart tűzvédelmi teljesítmény	Legjobb tűzvédelmi teljesítmény	A felhasznált építési termék(ek), készlet(ek) teljesítménynyilatkozatának azonosítása	A szerkezet/rendszer megfelelőségét igazoló dokumentum azonosítása***
több termékből összeállított szerkezet/rendszer esetén: beépített szerkezet/rendszer megnevezése, típusa	felhasznált termék(ek) megnevezése, típusa				
ABC szervet ablakfal	YY projekt, ... kötelezőhöz csatlakozó alsó	EI 60	EI 90	ablakfal (mivel készlet) telj. nyíl. szám	
ABC szervet ablakfal	YY projekt, ... kötelezőhöz csatlakozó alsó	EI 60	EI 90	használt termékek telj. nyíl. szám	
				használt termékek telj. nyíl. szám	
EFG (tűpárnák) tűzgátló ajtó	YY projekt, 1. emelet, AA tűzszakas, lépcsőház	EI, 60-C	EI, 60-C	beépített tűzgátló ajtó telj. nyíl. szám	
HJI (tűpárnák) tűzgátló csapagtető XY tűpárnák, habarcs nélküli (szarvas) beépítésben	YY projekt, 1. emelet, AA tűzszakas, kemény szellőző falakon belül	EI 60	EI 90 (ve iv=0) 5	beépített tűzgátló csapagtető telj. nyíl. szám	
STU (tűpárnák) tűzgátló lépcső háztetőtér	MW kötegcsapot	YY projekt, 1. emelet, AA tűzszakas, ablakfal és földem közt	EI 60	MW kötegcsapot telj. nyíl. szám	
	RR tűzvédelmi bevonat		EI 90 – F – M 7,5 – F – W 5-100	RR tűzvédelmi bevonat telj. nyíl. szám	

27. ábra: beépítési nyilatkozat Tűzvédelmi Műszaki Irányelv TvMI 1.5:2022.06.13.

- az építési engedélyben előírt 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről a kivitelezés során betartandó, az építési-szerelési munkára vonatkozó jogszabályok 13. § (3) a) felelős műszaki vezető irányításával az építési-szerelési munkára vonatkozó pontja ugyan megemlíti a tűzvédelmi kötelező hatósági előírásokat (pl. nyílt láng használata), és az építésügyi hatósági (létesítési) engedélyek betartatását az általa vezetett építkezésen való ellenőrzését, de az erre való képzettség birtokában úgy vélem nincs az FMV, azokat egy tűzvédelmi műszaki ellenőrnek kellene kezelnie
- 2024.10.01 óta a használatbavételi engedélyköteles kiépített rendszer(ek) hatóság általi eszközökkel történő átvétele nem megoldott, azaz nem történnek meg azok a minősítő ellenőrzések, amelyek igazolják azt a tényt, hogy a megvalósult védelem az elérni

kívánt feladatot és célt szolgálja, mint például a tűzoltósági rádióerősítő – EDR. Mivel aktuálisan 4 hónapra a változások után 2025 februárjában egyik munkám során kiegészítő kérelem beadásával kellett a használatbavételnél leigazolni, hogy a Tulajdonos kiépítette a rendszert, de a Budapest Főváros Kormányhivatala nem kívánta megtekinteni és ellenőrizni. Így véleményem szerint maradnia kellett volna a Tűzoltóságnál ellenőrzés szintjén, úgy hogy az eljárás során meghívott szervezetként részt vesz.

- nincs meg vagy inkább nem valósul meg a szakági tervező kommunikációja az építtető felé, csak a tervezésben érintett tervezőkkel, ebből fakadóan a későbbi üzemeltetés szenved el hiányosságokat, mert az építtető nem ismeri fel már az első pillanattól, hogy erre vonatkozóan felelősen kell terveznie az építmény üzemeltetési ideje alatt úgy a karbantartással, mint a működtetéssel
- a Tűzvédelmi Műszaki Megfelelőségi Kézikönyv elkészítése az 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról, továbbiakban OTSZ (OTSZ 284. §), melyet az építmény használatbavételét követő 60 napon belül kell elkészíteni. A tűzvédelmi szabállyal függésbe kellene lennie és olyan elemeket is kellene tartalmaznia, amelyek ide is vonatkoznak és lényegesek, így talán minden olyan információ, ami az engedélyezési, majd a kivitelezési tervekben is a megvalósult állapotra utalnak egy helyen fog szerepelni. Egészüljön ki az olyan beépített dolgokra, ami karbantartási kötelezettséggel jár és mutasson irányt a tulajdonos/üzemeltetés részére, hogy egyébként hogyan kellene az építménnyel kapcsolatos kötelező tűzvédelmi ellenőrzéseket elvégezni (mire, rendszeresség, ki/vel). Többek között azért, mert a létesítésre vonatkozó adatokat tartalmazzák, melyeket a Kivitelezési kódex szerint - a jó karbantartási kötelezettség miatt is lényeges az állapotukat fenntartani, továbbá a vonatkozó jogszabályoknak, előírásoknak megfelelnek-e, és az építésügyi engedélyezési tervdokumentáció tartalmának is megfelel-e az építmény, az esetleges változtatások, átalakítások után is.

4.1 Működési elvek és gyakorlati megvalósulás

A tűzvédelmi igazgatás működését nemcsak a jogszabályok határozzák meg, hanem azok gyakorlati alkalmazása is. A törvények által lefektetett alapelvek az **Általános Közigazgatási Rendtartásról szóló törvényben** (Ákr.) szerepelnek, és három fő szereplő szemszögéből érvényesülnek:

- a **hatóság**,
- az **ügyfél** (építtető, tervező, kivitelező),
- és az **eljárás minden egyéb résztvevője**.

Az alábbi alapelvek különösen lényegesek a tűzvédelmi engedélyezések szempontjából
BOROS ANITA – DARÁK PÉTER [2016]

Jogszerűség elve

A hatóság kizárólag a jogszabályok alapján, hatáskörében eljárva, rendeltetésszerűen dönthet. Minden egyes előírás, kérés, hiánypótlás mögött konkrét jogszabályi hivatkozásnak kell lennie. A tapasztalat azonban sok esetben az, hogy ez vagy nem történik meg egyértelműen, vagy a hivatkozott források nem követhetők le pontosan.

Hivatalbóliség elve

A hatóság saját hatáskörében is eljárhat (pl. ellenőrzés indítása), és hivatalból megvizsgálhatja a tényállást. Ugyanakkor a gyakorlatban ez sokszor **nem párosul elégséges szakmai mélységgel**, főleg ha a háttéranyagok (tervek, számítások) hiányosak vagy formálisak, vagy a hatáskört gyakorló szakmai felkészültsége nem elégséges. A tervező és kivitelező közötti kapcsolat hiánya tovább nehezíti a tényleges megfelelés megítélését.

Hatékonyság elve

Az eljárásokat úgy kell megszervezni, hogy az a lehető legkisebb költséget és idővesztést okozza az ügyfeleknek. Ezt sok esetben épp a **nem világos eljárási sablonok** vagy a **túlzott formalizmus** akadályozza. Az elektronikus ügyintézés (pl. ÉTDR) önmagában nem elegendő, ha nem jár együtt átlátható követelményrendszerrel és szakmai párbeszéddel.

4.1.1. Gyakorlati megvalósulás (szabályozási keretek, jogi háttér) belső eljárások és azok hatása az átláthatóságra

A hatóságok és szakhatóságok gyakran dolgoznak **belső eljárásrendek** vagy nem nyilvános útmutatók alapján, amelyek a jogszabályi kereteken belül, de **nem közvetlenül a jogszabályokból levezetve** szabályozzák az ügyintézését. Ezek eredetileg azért jöttek létre,

hogy az ügyintézők egységesen értelmezzék a jogi előírásokat, és hatékonyabban lássák el a feladatukat.

Azonban probléma, hogy ezek a belső gyakorlatok **nem hozzáférhetők az ügyfelek számára**, így sok esetben **nem lehet tudni, hogy egy hatósági döntés milyen értelmezési elven alapult**. Emiatt az ügyfél számára kiszámíthatatlanná válik az eljárás, különösen akkor, ha a döntés **nem közvetlenül a jogszabályra**, hanem egy belső irányelvre épül, amelyről ő nem tudhat.

A TvMI-k ebben áttörést hoztak, mert **publikus, jól követhető és mérnöki alapokon nyugvó megközelítést** kínálnak, amit **a hatóság és az ügyfél egyaránt értelmezni tud**. Az Ákr. alapelvei – különösen a tisztességes eljárás és az ügyfél tájékoztatásának követelménye – szintén azt erősítik, hogy a döntés alapját képező érvek és szabályok egyértelműen megismerhetők legyenek.

Mérnöki munka révén a TvMI kiegészítése táblázatokkal és olyan dokumentációs anyagok összeállításával, amely a hatóság és az üzemeltető részére is ad hathatós segítséget, tekintettel arra, hogy a használat során, még a Ttv. alapján [19.§(3)] előírt feltételek teljesítésén kívül eső üzemeltetőnek is kell gondoskodni a tűzvédelmi szabályzat meglétéről. Továbbá az engedélyezési folyamatban részvevő hatóság mindenkor részletes tájékoztatása ahhoz, hogy a tervezői és kivitelezői felelősségben gyakorolt tűzvédelmi tevékenység a szabályoknak megfelelően lett elvégezve és egyben az későbbi üzemeltető, de akár az oltást végzők (TMMK, TMMT) részére ad egy olyan mankót, ami a megtervezett és kivitelezett tűzvédelem hosszú távú rendeltetésnek megfelelő üzemeltetést segítse. VERESNÉ RAUSCHER JUDIT ÉS HEIZLER GYÖRGY [2024]

Itt olyan alapvető dolgok, mint az időszakos vizsgálatokhoz szükséges állomány ismerete, például egy lista a tűzgátló szerkezetek /készletek (ajtó, csappantyú), rendszerekről, ezt át lehet ide is ültetni, mivel az alapvető épületszerkezetek rendben vannak, de a beépített készletek, stb. esetében a rendszeres felülvizsgálat, karbantartás elengedhetetlen, ahhoz hogy az elvárt szerepét betöltse, és az eseményhez képest funkcionáljon, akár a használata is függhet tőle. Vagy akár a TMMK része is lehetne, mivel ezt a tűzoltással foglalkozó szerv és az üzemeltető is megkapja és amúgy is van benne 5 év felülvizsgálat és kiegészítési kötelezés, ha olyan változás van, ráadásul nem selejtezhető, innentől fogva még egy későbbi időszakra, ha az épület műemlékké válik meg lennének azok a lényeges adatok, amelyek sok esetben az építési kiviteli vagy megvalósulási tervekből sem olvasható ki. Esetleg részletezni,

hogy szintenként, de mindenképpen tömör és lényegre törő megfogalmazással készüljön el. Talán vissza lehetne térni alapvető rajzi jelölésekhez, ami informálisabb, mint a szöveges megfogalmazás.

Említésre méltók azok a törekvések is, amelyek a tűzvédelmi jogi iránymutatások és tájékoztatók fejlődését mutatják.

A BM TOP korábban egységes jogalkalmazási gyakorlatot alakított ki a tűzvédelmi hatósági ügyek terén, belső levelezéssel és szakmai értekezletekkel segítve a végrehajtást. Ezek a jogi iránymutatások a tervezők és gazdálkodó szervezetek számára nem voltak közvetlenül hozzáférhetőek, ami információs egyenlőtlenséget eredményezett.

1990-től havi rendszerességgel kiadott szakmai tájékoztatók támogatták a jogalkalmazók munkáját, azonban a 60/1992 (XI.17.) AB határozat kimondta (AB – Alkotmány Bíróság), hogy ezek nem kötelező erejűek. Az OKF az internet segítségével nyilvánosan is elérhetővé tette a szakmai tájékoztatókat és az OTSZ 5.0 bevezetését követően GYIK felületet hozott létre, amely 2024-ben megszűnt. Az OKF is a honlapján a – *„letölthető szakmai tájékoztatók kiadása a katasztrófavédelem hatósági feladatellátását érintő, 2024. október 1-jei hatáskörváltozások előtt történt meg, amit felhasználásuk során figyelembe kell venni. A létesítési előírásokat érintő tájékoztatók tartalma elsősorban a meglévő, illetve 2024. október 1-je előtt engedélyezett épületekkel kapcsolatban segítheti a tűzvédelmi előírások alkalmazását.”* OKF [2024] mondataival jelezte, hogy mi a jogállása.

A jelenlegi helyzetben kérdéses, hogy a tűzvédelmi szakmai anyagok és módszertani útmutatók hol érhetők el hatékonyan, miközben a Tűzvédelmi Főosztály célja az volt, hogy az egységes jogalkalmazást biztosítsa módszertani dokumentumok és szakmai állásfoglalások kiadásával.

4.2 Jobbító szándékok jogi és mérnöki megközelítésben

A közigazgatás és különösen a tűzvédelmi igazgatás területén minden reform vagy átszervezés célja hivatalosan a hatékonyság növelése és az ügyfelek jobb kiszolgálása. A gyakorlatban azonban ezek az intézkedések sokszor **nem hozzák meg a kívánt eredményt**, főként, ha nem követi őket világos kommunikáció, vagy ha a gyakorlati alkalmazásuk nem

egységes. Ebben a fejezetben olyan jogi és mérnöki javaslatok kerülnek bemutatásra, amelyek a jelenlegi működést **tényszerűen javíthatnák**, különösen az engedélyezési és kivitelezési eljárások területén.

4.3 Az idő tényező – gyorsítani vagy jobban előkészíteni?

Az egyik leggyakoribb panasz az engedélyes oldaláról az, hogy az eljárások lassúak, sok a hiánypótlás, és nem világos, mikor zárulhat le az ügy. Ennek egyik oka a **nem szabványosított dokumentációs elvárás**, másik a **hiányos vagy pontatlan tervanyag**. A valós hatékonyságot azonban nem pusztán a határidők rövidítése hozza meg, hanem egy **jobban előkészített, egyértelműen kommunikált követelményrendszer**. Egy kötelező sablon vagy melléklet bevezetése a különböző fázisú tervdokumentációhoz, amely táblázatos formában összefoglalja a tervezett tűzvédelmi megoldásokat, azok megfelelőségét és igazolását (pl. termék + teljesítmény + beépítési hely). Ez a dokumentum akár a **használatbavételi eljárásban is újrahasznosítható lenne**, így csökkentve a duplikált adatkezelést. Ugyan létezik már a sablon (Azonosító: TvMI 1.7:2025.02.01 3módosult 2020.07.20. K melléklet Példa a beépítési nyilatkozatra), de gyakorlati alkalmazása még mindig az engedélyezési tervet készítő részéről berögzült.

4.4 A dokumentálás hiányosságai – fényképes igazolások, nyilatkozatok

A kivitelezés során számos olyan tűzvédelmi megoldás kerül beépítésre, amely utólag már nem látható vagy nehezen ellenőrizhető. Ilyenek például a homlokzati tűzterjedési gátak, tűzgátló lezárások, áttörésvédelmi rendszerek, tűzálló szigetelések, vagy tűzgátló tömítések. Mégis, a hatóság rendszerint **csak rajzokat és tervezői nyilatkozatokat kér**, amelyek sok esetben **formálisak**, és nem biztosítják a műszaki megfelelés utólagos igazolhatóságát véleményem szerint.

A tűzvédelmi dokumentációk hiányosságai nemcsak az engedélyezési folyamat során okozhatnak problémát, hanem egy esetleges tüzeset utáni vizsgálat során is. Mivel a tüzesetekben megsemmisült szerkezeti anyagok nem reprodukálhatók, és a beépített tűzvédelmi rendszerek teljesítménye csak a dokumentáció alapján értékelhető, a nem megfelelő vagy hiányos dokumentáció megnehezíti a felelősség megállapítását és a tanulságok levonását. Ezért kiemelten fontos a részletes és pontos dokumentáció készítése, amely tartalmazza a beépített rendszerek típusát, elhelyezkedését, teljesítményét és a kivitelezés során alkalmazott módszereket. Ezeknél a kritikus beépítéseknél legyen előírás a

munkavégzés közbeni fényképes dokumentáció, amely időbélyeggel és helyszín-megjelöléssel kerülne be a kivitelezési építési naplóba, majd a használatbavételi eljárás során is csatolható lenne.

Ez az eszköz nemcsak az ellenőrizhetőséget, hanem az **engedélyes biztonságérzetét is növeli**: valóban az került beépítésre, amit terveztek és engedélyeztek.

4.5 A szakszerűség kérdése – új típusú felelősségelosztás

A hatósági döntések ma jellemzően a tervdokumentációra és a tervezői nyilatkozatokra épülnek, ugyanakkor a **kivitelezés során ritkán történik valódi egyeztetés a tervezővel**. Ez azt eredményezi, hogy az utólagos módosításokat a kivitelező „**önállóan értelmezi**”, ami eltérésekhez vezethet – akár akaratlanul is. A tűzvédelmi szaktervezőt a kivitelezés során hivatalosan is be kellene vonni a műszaki ellenőrzés egyes pontjaira tervezői műszaki ellenőrzés címén (266/2013 (VII. 11.) Korm. rendelet *az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről* 13.§ (4)), legalább a tűzvédelmi rendszerek zárása, takarása előtt. Ez nemcsak a tervezői felelősség gyakorlását biztosítaná, hanem egy **valós, szakmailag kontrollált kapcsolatot teremtené a tervezés és a kivitelezés között**.

4.6 A műszaki ellenőr és a tűzvédelmi megfelelés

A közelmúlt pozitív fejleménye, hogy külön tűzvédelmi műszaki ellenőri képzések indultak – többek közt kifejezetten a tűzvédelmi szakterületre fókuszálva. A műszaki ellenőr az egyik kulcsszereplő lehet abban, hogy a hatóság elvárásai és a valós megvalósulás összhangban legyenek. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy:

- rendelkezzen az adott szakterülethez kapcsolódó kompetenciával,
- hozzáférjen az érvényes TvMI-khez, és
- közvetlen kapcsolatban álljon a tervezővel és a kivitelezővel is.

Ez a típusú „háromszög kapcsolat” lehet a záloga annak, hogy a papíron tervezett tűzvédelem a valóságban is teljes értékű védelmet nyújtson. Leginkább ott lényegi kérdés, ahol eltérő a tervfázisok (engedélyezést, kiviteli) készítői, a kivitelező a kivitelezés során vagy a kiváltásokkal olyan mértékben módosítja meg a tervet, hogy azt annak készítője, már nem tudja a saját szellemi termékének tekinteni, ezért arra felelősséget sem tud vállalni.

4.7 A változások hatásai

Az utóbbi évek változásai – különösen a szakhatósági szerepkörök átalakítása, a kormányhivatali integráció, valamint az új építészeti törvény bevezetése – érzékelhető hatást gyakoroltak a tűzvédelmi igazgatás szereplőire. Ugyan a szabályozás célja az átláthatóság és az ügyintézési hatékonyság növelése volt, a visszajelzések és a gyakorlati tapasztalatok alapján **a rendszer működése több ponton is új típusú kihívásokat teremtett.**

A hatóság – szerep és egyensúlyátalakulás

A korábbi szakhatósági forma megszűnésével (vagy beolvadásával) a tűzvédelmi szakterület látható szereplőből háttérszereplővé vált. Míg régebben a tűzvédelmi hatóság önálló döntési jogkörrel rendelkező bizonyos eljárásokban, ma már inkább konzultatív szerepet tölt be. Ezzel formálisan csökkent a döntési felelőssége, de nőtt az informális hatása: a hatósági ügyintézők gyakran személyes szakmai megítélésük alapján kérnek be újabb dokumentációt vagy magyarázatot.

A központosítás eredményeként jelentősen nőtt az ügyintézői terhelés, miközben az ügyfelek sokszor nem tudják, melyik hivatal vagy osztály kezeli pontosan az ügyüket. A hatósági kommunikáció így nemcsak lassabbá vált, hanem nehezebben követhetővé is az ügyfelek számára. Mivel a „megszokott,” ügymenet ismert volt az átszervezésig, úgy most egy hatósági eljárást igénylő eset nem minden esetben a legrövidebb úton kerül az e-közigazgatáson keresztül az illetékeshez és a rendszer sajátossága, hogy nem követhető le a folyamat.

A tervező és kivitelező – megnövekedett felelősség, csökkenő kontroll

Az egyik legnagyobb változás a szakmai felelősség átrendeződésében figyelhető meg. A tűzvédelmi megfelelés dokumentálása és bizonyítása egyre inkább a tervező és a kivitelező feladata lett, miközben a hatósági kontroll csökkent. Ez elvben növelheti a szakma autonómiáját, de a gyakorlatban komoly bizonytalansághoz vezet, különösen ott, ahol nincs megfelelő szakmai koordináció a szereplők között.

A kivitelezők gyakran nincsenek tisztában az alkalmazott rendszerek tűzvédelmi teljesítményével, vagy azzal, hogy az egyes anyagok/módszerek milyen követelményeknek felelnek meg. A tervező viszont ritkán vesz részt aktívan a megvalósítási folyamatban, így a beépítés során létrejöhetnek szándékolatlan eltérések, amelyek végül a használatbavételi

eljárás során akadályozzák az engedélyezést. VERESNÉ RAUSCHER JUDIT ÉS HEIZLER GYÖRGY [2024]

Az építtető/engedélyes – információhiány és kiszolgáltatottság

Az építtetők – különösen azok, akik nem rendelkeznek műszaki háttérrel – gyakran nem értik a tűzvédelmi követelményeket, és teljes mértékben a tervezőre és kivitelezőre hagyatkoznak. Ha a dokumentáció nem elég alapos, vagy a kivitelezés nem teljesen követi a terveket, az engedélyezés végén az építtető az, aki idővesztést, többletköltséget és kellemetlenséget szenved el.

Hiányzik egy olyan átlátható, közérthető tájékoztatási forma, amely segítené őt abban, hogy megalapozott döntéseket hozzon – például arról, mikor érdemes a tűzvédelmi szaktervezőt bevonni, vagy hogyan követheti nyomon a beépítések valóságát.

4.8. Szakági kommunikációs lánc gyengeségei és azok következményei

Az építési projektek összetett, többszereplős rendszerek, ahol minden szakterületnek saját követelményrendszere és időzítése van. A tűzvédelmi tervezés ebből a szempontból gyakran szorul a projekt utolsó fázisaira, noha biztonságtechnikai jelentősége megkérdőjelezhetetlen. Ez a gyakorlat gyakran vezet ahhoz, hogy a különféle szakági tervekkel (pl. gépészet, villamos, statika) nincs meg az a szintű párhuzamosítás és egyeztetés, ami szükséges volna az összehangolt és következetes műszaki tartalomhoz.

A kommunikációs lánc gyengesége leggyakrabban abban nyilvánul meg, hogy például a gépészeti terv egy adott szellőzőnyílást vagy csatornavezetést másképp pozicionál, mint amit a tűzvédelmi szakági terv feltételez. Az ilyen ellentmondások későn, gyakran már a hatósági eljárás során vagy a kivitelezés megkezdése után derülnek ki, és nemcsak műszaki, hanem határidő- és költségoldalról is problémát okoznak.

A hatóság számára az egységes műszaki tartalom hiánya értelmezési zavart eredményez. Kénytelen kiválasztani egyet a párhuzamos dokumentációk közül, vagy hiánypótlást rendel el – holott a probléma nem az információ hiánya, hanem annak rendezetlensége. A tervezők közötti belső szakági koordináció hiányát azonban a hatóság már nem korrigálhatja, mivel nem feladata a tervezői szándék értelmezése.

Javaslatként megfogalmazható egy kötelező „szakági egyeztetési jegyzőkönyv” csatolása az engedélyezési tervhez, amelyben a vezető tervező dokumentálja, hogy az egyes szakágak tervei mikor és milyen szempontból kerültek egyeztetésre. Ez a melléklet nem jelentene komoly adminisztratív terhet, viszont jelentősen javítaná az engedélyezés átláthatóságát, csökkentené a vitás helyzeteket, és támogatná a hatóság döntéshozatalát.

Mindezt kombinálni lehet az átmeneti időszakban az építési folyamatok digitalizálódásának egyik jövőbe mutató meghatározó eszközével a BIM-mel, amely nem csupán háromdimenziós modellkészítést jelent, hanem egy komplex információs rendszerként lehetőséget biztosít a különböző szakági tervek – így a tűzvédelmi tervek – összehangolt, átlátható, ellenőrizhető formában történő kezelésére. A tűzvédelmi igazgatás jelenlegi diszfunkciói, különösen az engedélyezési dokumentumok nehézkes értelmezhetősége, az eltérő szakmai értelmezések és a dokumentációs hiányosságok részben orvosolhatók lennének a BIM integrációjával.

A BIM-ben kezelt tűzvédelmi modell lehetőséget biztosít arra, hogy a hatóság és a szakhatóság a tervfázisban valós idejű hozzáféréssel, vizuálisan is áttekinthető módon ellenőrizhesse a tűzvédelmi követelmények teljesülését. Emellett a változások nyomon követhetősége, az ütközések automatikus felismerése (pl. tűzszakasz-határ és gépészeti átvezetés összehangolása) jelentős mértékben javíthatná az engedélyezés minőségét és gyorsaságát. A jövő tűzvédelmi igazgatása szempontjából tehát a BIM nem pusztán lehetőség, hanem szükségszerűség, amennyiben cél az átláthatóság, a felelősség egyértelműsítése és a mérnöki szemléletmód erősítése.

Ugyan a fenti javaslatnak jelenleg vannak hátráltató körülményei, mivel:

- az e-közigazgatási rendszer alapvetően statikus
- jelenleg az ÉTDR és az ÉTDR-rel összekötött rendszerek PDF-, DWG-, és egyéb fájlalapú dokumentumfeltöltésre épülnek
- a valós idejű együttműködést nem támogatják, és nem is alkalmasak BIM-modellek kezelésére vagy megjelenítésére
- technológiai és infrastrukturális hiányosságok
- a hatóságok többsége nem rendelkezik sem szoftveresen (pl. Revit, AutoCAD, ArchiCAD megjelenítő, IFC-olvasó), sem humán kapacitásban felkészült személyzettel, akik képesek lennének BIM-modellek értelmezésére

- jogszabályi környezet elmaradottsága

Magyarországon jelenleg nincs jogszabályi kötelezettség BIM-alapú tervezésre a hatósági eljárások során, ellentétben például Németországgal, ahol bizonyos közberuházásoknál már elvárás. Mi lehetne mégis reális, középtávon:

- részleges BIM-képességek fejlesztése a katasztrófavédelemnél (pl. 3D modellek megtekintése IFC-formátumban, nem szerkesztésre, csak ellenőrzésre)
- egy központi BIM-tárhely (common data environment – CDE, azaz közös adatkörnyezet) létrehozása, ahová a hatóság betekinthez, de nem írhat bele
- mintaprojektek indítása állami beruházásoknál, ahol a BIM-kompatibilitás már elvárás, és a hatóság tanulási céllal részt vesz az értékelésben
- jogszabályi ösztönzés, nem kötelezés: pl. ha BIM-ben készül a terv, gyorsabb ügyintézészt biztosítanak.

A felsoroltakon belül van már előrelépés BIM ALAPÚ MEGVALÓSÍTÁSI KONCEPCIÓTERV MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ [2024] és a 2023. évi LXIX. törvény *az állami építési beruházások rendjéről* rögzíti az alábbiakat:

„38. § (1) Az uniós közbeszerzési értékhatárt elérő vagy meghaladó becsült értékű beruházások esetében az építtető köteles előírni az építményinformációs modell (BIM) alapú műszaki megvalósítás rendszerének a beruházás teljes életciklusában – beleértve a tervezést is – történő alkalmazását.

(2) A minisztérium gazdaságossági szempontok alapján eltérhet az építményinformációs modell (BIM) alapú műszaki megvalósítás rendszere alkalmazásától.

(3) Az építményinformációs modell (BIM) alapú műszaki megvalósítás rendszere alkalmazását megelőzően a tervezés megkezdése előtt építményinformációs modell (BIM) alapú megvalósítási koncepciót kell készíteni, amely kiterjed különösen a tervek, a költségtervezésre, a tételrendre, a térbeli szervezésre, az ütemezés meghatározására. A megvalósítási koncepció elkészítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy az építményinformációs modell (BIM) alapú műszaki megvalósítás rendszere lehetővé tegye az ütköztetésvizsgálatok elvégzését, a megvalósítás szakmai nyomon követését, valamint a szakmai és pénzügyi beszámolókat, teljesítési igazolások előkészítését.

(4) Az építményinformációs modell (BIM) alapú műszaki megvalósítás rendszere alkalmazásának és ütemezett bevezetésének részletes feltételeit e törvény felhatalmazása alapján a miniszter rendeletben állapítja meg.”

Mindezek alkalmazása még csak az első lépcső, mivel a harmadik szereplő, azaz a Hatóság nincs jogilag integrálva a folyamatba.

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS MÉRNÖKI JAVASLATOK

A tűzvédelmi igazgatás területe az elmúlt évtizedek során jelentős átalakuláson ment keresztül – nemcsak a jogszabályi háttér, hanem a szereplők felelőssége, mozgástere és együttműködési mechanizmusai is megváltoztak. A szabályozás célja ugyan a hatékonyság növelése és az egységes jogalkalmazás volt, a tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy a jól működő gyakorlatok gyakran inkább személyes szakmai kapcsolatfüggőek, mintsem intézményi garanciákon alapulók.

5.1 Ki járt jobban?

A ki járt jobban? - kérdést annak a szemszögből vizsgálom, akit érint. Mivel minden szereplőnek megvan a helye. Így igen érdekes lesz megállapítani, hogy valójában mi is most a felállás.

Az első érintett a tervező. Munkája érdemben azonos az eddigiekhez képest. Nyilván a szakma fejlődésével szükséges a szakmai ismeretek tágítása is. Ez annak is köszönhető, hogy az építőipari termékek, az építési módok, az elvárt biztonság, ami a tüzesetek nyomán keletkezett, generálta, hogy minduntalan olyan megoldások szülessenek, amelyek kielégítik az elvárt biztonságot és hatósági előírásokat. Persze ezek csak később fordulnak preventív eszközökké a mérnök kezében, mivel olyan eseményeknek kell bekövetkeznie, ami készíteti a szakmát arra, hogy találjon megoldást a probléma kezelésére, majd később annak előírt megoldására. Mindezekkel párhuzamosan olyan szemlélettel kellene a tervezést végezni, amely komplexen kezeli az adott feladatot.

Sajnos a szakmák tűzvédelemmel összefüggő tagoltsága nem feltétlen jó, mivel nem lehet egyértelműen leválasztani a tűzvédelem kérdését a feladat megoldása során. De sokszor az sem várható el, hogy mindenhez is értsen a "generál" tervező. Így akkor hol van a határa annak, hogy a megfelelő szakmai kompetenciák érvényesülnek a tervezés során. Itt a képzés szerepe a vezető tervezői jogosultság megszerzése esetén volna helyén való. Főleg mivel olyan felelőssége van a tervezőnek, amely indokolja a megalapozott felelősségvállalást és ne mindig a kivitelezőre legyen mutogatva, hogy neki mindent is tudnia kell, mert akkor egyúttal meg is tervezhetné, de nincs hozzá jogosultsága.

A második a kivitelező. Sok olyan kihívással kell szembenéznie, ami nehezített körülménynek is mondható, mivel a tipikusan tűzvédelmi kivitelezési feladatokat csak a megfelelő jogosultsággal, azaz vizsgával és bizonyítvánnyal rendelkező személy végezheti. Viszont az építményszerkezetek esetében ez nincs így, ezért kérdés az, hogy megvalósulnak-e a legjobb szándék mellett azok a tervezői előírások, melyek az engedélyezési tervben, az építési engedélyben és a kiviteli tervekben is szerepelnek. Itt is azt a komplexitást kellene képviselnie a kivitelezőnek, amit a tervezői oldalnál is ildomos lenne látni. Hasonló képpen a komplexebb szakmai tudás és ismeret fejlesztésére volna szükség, nem pedig a részekben való gondolkodás, mert akkor jelentkeznek azok a problémák, amelyek megelőzhetőek lehettek volna. VERESNÉ RAUSCHER JUDIT ÉS HEIZLER GYÖRGY [2024]

Úgy tudnám ezt még egyszerűbben leírni, hogy a homokos kavics a tervező, a cement a kivitelező és a víz a komplex látásmód és a Hatóság közreműködése, amelyeknek a megfelelő aránya adja megfelelő megvalósulást!

Az eddig említett két szereplő esetében közös megoldás lehet a BIM - (Building Information Modeling), mivel olyan kérdésekre adhat választ a megvalósítás során, amely mind a tervezői, mind a kivitelezői oldalt segítené és megerősítené megfelelőségében és helyességében. Viszont itt is szükség van egy olyan szemléletre, amely ugyan informatikailag segített, de komplexitását tekintve mégis egy egység, de mivel emberek készítik elő, szintén előfordulhatnak olyan ütközések, amelyeket a 3D adta lehetőségekkel ki lehet javítani annak fizikai megvalósulása előtt.

A harmadik fél a hatóság (szakhatóság). Itt az eddigi tűzmelegelőzés öreinek 2024. évi átszervezése azt okozta, hogy a több évtizeden át végzett és arra épülő eljárás rendje megszűnt. Nincs meg a személyi és az ellenőrzések elvégzéséhez szükséges eszköz állomány. Ténylegesen nem kerül visszacsatolásra az az engedélyekben rögzített elvárás, amit tűzvédelmi szempontból teljesítettnek várnak el egy használatbavételi eljárás során, lásd 4. fejezet bevezetőjében leírt eset. Az engedélyezési eljárás szintén csak szakkérdés vizsgálat szintjére süllyedt vissza. Itt is kérdés, hogy ezzel a változással mennyire maradt meg az a szakmai igényesség, ami szükséges velejárója volt az eljárásoknak, úgy a szakmai felkészültség és a szakmát érintő változások során. Mennyire várható el, hogy az előbbieken említett BIM szerinti tervezés - kivitelezés résztvevője legyen a Hatóság? Megvannak-e itt is azok a kompetenciák és tudás, hogy rendszerben tudjon működni? Mivel az eszköz állomány és az ÉTDR felülete jelenleg erre a kommunikációra nem képes. Ezért ezt a területet is fel

kellene zárkóztatni, természetesen egy olyan szintig, ami elvárható és az iránymutató pozícióhoz szükséges.

A fentiek nyomán/okán érthető, hogy mely területek, mely kompetenciák lettek érintve a tűzvédelmi igazgatás átalakulásával, ezért a Ki járt jobban? kérdésére a válasz, hogy egyik résztvevő sem, de leginkább az eddig nem említett engedélyes.

A rendszert érintő problémák nem, hogy csökkentek volna, hanem sokasodtak. Mindenképpen a javasolt megoldások mellett vagy azzal párhuzamosan az átalakulás során figyelemmel lenni azokra a gyermekbetegségeken már átesett, és jól bevált és működő folyamatokra, amelyek ilyen esetekben alapja lehetne a zökkenőmentes átállásnak.

A fenti okfejtéssel összefüggésben, az alábbiakban néhány olyan, rendszerszintű problémakört és javítási javaslatot fogalmazok meg, amelyek mentén a tűzvédelmi igazgatás átláthatóbbá, szakmailag megalapozottabbá és ügyfélbarátabbá válhatna.

5.2 Szükség van a tűzvédelmi követelmények közérthető kommunikációjára

A jelenlegi szabályozási háttér (OTSZ, TvMI-k) műszaki alapú, de még mindig túlságosan szaknyelvi. Az építető vagy beruházó – aki nem szakmabeli – jellemzően nem tudja, mit jelentenek ezek az elvárások, és mik a következményei a hiányos dokumentációnak vagy nem megfelelő kivitelezésnek. A tűzvédelmi tervfejezethez készüljön egy közérthető összefoglaló, amely tartalmazza a projekt szintjén alkalmazott főbb tűzvédelmi megoldásokat, és azok célját. Ez a későbbi használatbavétel vagy akár üzemeltetés szempontjából is értékes lehet. Természetesen nem vitatva a szaktervező szükségességét, de figyelembe véve, hogy a résztvevők többsége, már egy nyelven beszél, melyhez kapcsolódni kell.

Egységes jogi és szabályozási platform - egy központi online felület létrehozása, amely tartalmazza a legfrissebb tűzvédelmi szabályozásokat, szakmai irányelveket és "legjobb gyakorolt" példákat, segítené a tervezők és kivitelezők munkáját, és biztosítaná a hatóság számára az egységes ellenőrzési feltételeket.

Egy másik aspektus a dokumentációk Janus-arca – hivatalos megfelelés vagy gyakorlati használhatóság, mivel a tűzvédelmi tervfejezetek elkészítése során a tervezőnek nem csupán egy hatósági ellenőrzésre alkalmas anyagot kell produkálnia, hanem egy olyan műszaki leírást is, amely a kivitelező, az üzemeltető és a szakági alvállalkozók számára is értelmezhető és használható. Ez a kettős szerep olyan dokumentációs logikát kíván meg, amely egyszerre kell,

hogy megfeleljen a jogi formai követelményeknek és a gyakorlati kivitelezési szempontoknak. A probléma ott kezdődik, amikor e két elvárás kizárja egymást.

A hatósági eljárás során a formai megfelelés dominál, hivatkozások, szabványi beazonosítások, előírási típusok, pontos szövegezés szükséges. Ugyanakkor a kivitelezés során ezek az elemek másodlagosak. Ott a térbeli információk, a csomóponti megoldások, a beépítési helyek, a konkrét szerelési utasítások és a műszaki tartalom egyértelműsége számít. Egy tipikus kivitelezési terv, amely tűzvédelmi engedélyezési terv után születik és remélhetőleg a szakhatóság által előírt kikötéseket is tartalmazza, például csak megemlíti a tűzszakaszhatárként működő válaszfalat, de nem feltétlenül tartalmazza a csomóponti részletrajzot vagy az átvezetések módját – pedig a kivitelezőnek ezek nélkül nem biztos, hogy tűzvédelmi szempontból megfelelő megoldása születik. Itt is a szakágak közötti megfelelő kommunikáció, azaz készüljön egy közérthető összefoglaló!

5.3 A jogalkalmazás legyen kiszámítható, ne ügyintéző-függő

A jelenlegi rendszer egyik rejtett hibája, hogy a dokumentációs elvárások nem egységesek, gyakran attól függenek, melyik ügyintéző kapja meg az ügyet. Ez bizonytalanságot okoz a tervezők és az engedélyesek körében egyaránt. A 2024. októberi változás ezen egyelőre nem segített: a meglévő - Magyar Mérnöki Kamara –*Tervdokumentációk tartalmi és formai követelmények szabályzata* [2017] valamint A TERVELLENŐRZÉS SZABÁLYAI [2025] – ban ismertetett információkat kell tartalmaznia a tervfejezetnek a tervfázisok során, de így hogyan dokumentálható a megfelelés a hatósági eljáráshoz, amennyiben szakhatósági szinten van olyan elvárás, amely a munkát elősegíti dokumentációs szinten, de azokat nem tartalmazzák az útmutatók. Erre javaslatként időszakosan a hatóság részéről történjen megkeresés a kamarák felé, hogy a megfelelő rendszerességgel felülvizsgált és bővített útmutatóban kerüljön rögzítésre annak ténye és csak azután legyen megkövetelhető. Esetleg képzési és kompetenciafejlesztési programok - interaktív képzés. Az egységes jogalkalmazás érdekében a tervezők, kivitelezők és hatósági szakemberek részére közös továbbképzéseket lehetne tartani, ahol megoszthatják tapasztalataikat, valamint elsajátíthatják a legújabb technológiákat és módszereket. Erre alkalmas fórum lehetne a WEBUNI (<https://mmk.webuni.hu>), melyen ismeretanyagként is és kötelező képzési anyagként vizsgával egybekötve történhetne meg a számonkérése. Továbbá a tapasztalt hatósági mérnökök mentorprogramok keretében segíthetnék az új szakemberek betanulását, így csökkentve a hatóság leterheltségét. Itt azokat az ügyintézési praktikákat is tovább lehetne

adni és fejleszteni, amelyek a hatósági ügyiratok tartalmi elemeit meghatározzák, és talán nem maradnának el olyan kérdések, amelyek fontosak, vagy nem maradnak benne olyanok, amelyek nem a feladathoz kapcsolódóak.

5.4 Az ellenőrizhetőség javítása a kivitelezési szakaszban

A használatbavételi eljárás során sokszor a tűzvédelmi megfelelés **csak papíralapú dokumentációra épül**, ami nem mindig tükrözi a valós beépítést. Ahogy az 5.2 fejezetben is említésre került: **egy tüzeset után már nem rekonstruálható, mi került beépítésre**, ha nincs előzetes, hitelesített dokumentáció, ezért a beépítés közbeni **fényképes dokumentációt, termékazonosítást** és a kivitelezői nyilatkozatokat **kötelezően digitalizálni** kellene, és csatolni a használatbavételi eljárás részeként, melyet a felelős műszaki ellenőr állít össze. Ennek következménye az lehetne, hogy az adatalapú döntéshozatalt megalapozná. Így az épületek tűzvédelmi auditjainak eredményeit elemezve fejlett adatgyűjtési rendszerekkel pontosabb következtetéseket lehetne levonni, amelyek hosszú távon javítanák a szabályozási és hatósági döntéseket (visszacsatolás az 5.2, 5.3, 5.8 fejezetre).

5.5 A tervező bevonása a megvalósítás során

A tűzvédelmi tervező jelenleg jellemzően csak az engedélyezési fázisban kap szerepet, a kivitelezés során sokszor már nem vesz részt a folyamatban. Ez különösen kockázatos a tűzvédelmi rendszerek esetén, ahol akár apró kivitelezési eltérések is teljes rendszerhibát okozhatnak. Erre megoldás lehet, hogy a tervezőt jogszabályilag vagy szerződésben kötelezően vonják be a kritikus beépítések előtti egyeztetésekbe, különösen ott, ahol beépített tűzvédelmi rendszerek, tűzszakasz-határok, tűzgátló lezárások szerepelnek. Itt nem keverendő össze az az eset, amikor a kiviteli terveket is ugyan az a tervező készíti, mint az engedélyes, mert ő a tervezett létesítményt az engedélyezési tervfázistól kezdve ismeri. Ezzel szemben, aki csak a kiviteli tervet készíti a kivitelező részéről sok esetben csak a rendszer szintű részekkel foglalkozik, azaz egységében nem látja a létesítményt. Ebben az esetben az FMV-nek kellene átlátnia ezt a területet a kivitelezés során, melyre szakági műszaki ellenőrzés dukálna.

5.6 Egyensúly a hatóság és a mérnök között

A tűzvédelmi hatóság 2024. októberi visszavonulása az önálló szakhatósági státuszából ugyan csökkentette a direkt hatósági szerepet, de növelte a mérnökök felelősségét. Ez nem probléma önmagában, de csak akkor működik, ha a tervezők és kivitelezők kellő eszközt és

háttértámogatást kapnak a megfelelő döntésekhez. Például digitális eszközök és BIM integráció -BIM (Building Information Modeling). A tervező és kivitelező mérnökök számára a BIM - alapú tűzvédelmi tervezés kötelezővé tétele megkönnyítené a hatósági átnézést is. Ez lehetővé tenné a digitális modellekben a tűzvédelmi követelmények átfogó ellenőrzését már a tervezési szakaszban, csökkentve a kivitelezési hibákat is.

5.7. A kivitelezési hibák és tűzvédelmi hiányosságok nyomozhatósága tüzeset után, és prevenció

A tűzvédelmi rendszerek – ideértve a szerkezeti, gépészeti és elektronikai elemeket – jellemzője, hogy működésük igazolása jellemzően csak tüzesetben történik meg. Ez önmagában is különbséget jelent például a gépészeti rendszerektől, ahol próbaüzem során lehet visszacsatolást kapni. A tűz azonban nem tesztelhető „élesben”, így minden dokumentációs, tervezési és kivitelezési hibát a valós esemény fed fel.

Egy tüzeset után felmerül a kérdés, a beépített rendszer valóban megfelelő volt? Az ajtó valóban tűzgátló kivitelű volt-e? Az álmennyezet fölött alkalmaztak-e tűzvédelmi tömítést? Volt-e tűzgátló lehatárolás a szellőzőcsatornán? Ezek a kérdések gyakran nem válaszolhatók meg egyértelműen, mert hiányzik a dokumentált bizonyíték.

A problémát fokozza, hogy a tűz utáni helyszín nem mindig rekonstruálható. A hőhatás, az omlás, a füst és az oltás nyomai sok esetben eltüntetik az eredeti állapotot. Így marad az, ami a tervdokumentációban szerepel – ha szerepel. Egyértelműen kijelenthető, hogy a beépített megoldások utólagos igazolhatósága nem csak jogi, hanem tűzvédelmi kérdés is, hiszen egyértelmű döntések nélkül nem lehet felelősséget megállapítani, sem tapasztalatot levonni.

Javasolt eszközként megfontolandó egy prevenciós Internet of Things – „PrIoT” bevezetése, amely a kivitelezés során minden beépített rendszerhez rögzítené:

- az alkalmazott termék nevét és típusszámát,
- a beépítési helyet és célját (azonosítható fotó dokumentációval),
- a megfelelőség igazolásának alapját (TvMI, gyártói dokumentáció, hatósági állásfoglalás),

és mindemellett az építmény szerkezeteket is rögzítené.

Ezekon felül a tűzvédelmi rendszert felépítő szerkezeteket szenzorokkal kellene ellátni. A szenzorok és a tűzvédelmi berendezés által mért adatok egy helyi gyűjtőegységbe futnának be, amely továbbítja őket egy felhőalapú vagy helyi szerverre (lásd 3. táblázat).

Példa a szenzorokkal felszerelhető tűzvédelmi szerkezetre és berendezésekre

Védendő elem	Szenzor típusa	Mért adat
Tűzgátló ajtó	Reed-relé vagy mágneses nyitásérzékelő	zárt/nyitott állapot
Füstgátló zsalu	Pozícióérzékelő	nyitva/zárva
Hő- és füstelvezető rendszer	Hőmérséklet-, füstkoncentráció- és nyomásérzékelő	környezeti paraméterek
Menekülési útvonal világítás	Feszültségfigyelő	működik / nem működik
Tűzjelző központ	RS485 vagy IP-alapú interfész	rendszerállapot, hibajelzés

3. táblázat

A begyűjtött adatokat egy gépi tanulási algoritmus elemezné (pl.):

- **mintafelismerés:** pl. ha egy tűzgátló ajtó napi 8 óránál többet van nyitva → figyelmeztetés
- **eltérésészlelés:** pl. nincs adat a tűzjelző központból → rendszerhiba gyanú
- **kockázatbecslés:** pl. több rendszer egyidejű problémája → tűzvédelmi kockázatnövekedés

A megfelelő elemzés után riasztás és jelentéskészítés következne, melyről az AI - rendszer automatikusan:

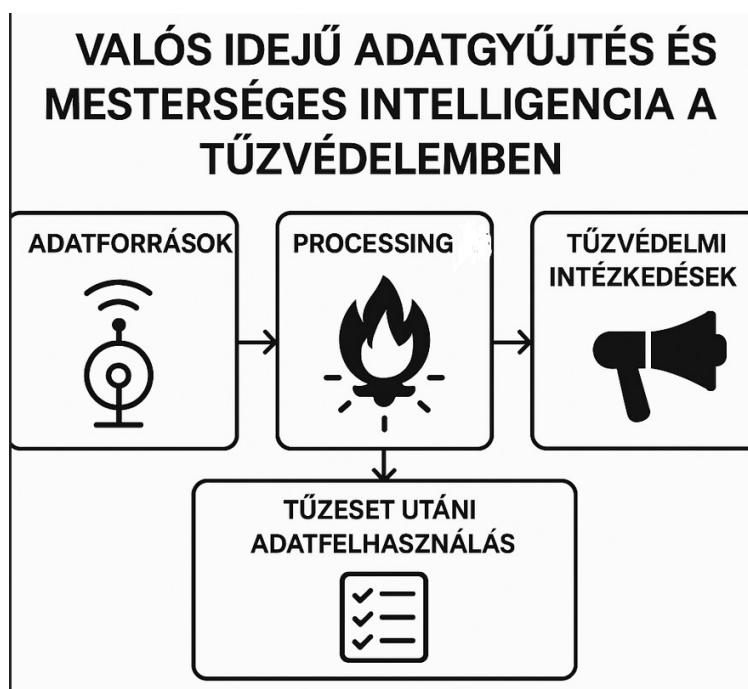
- értesíti az üzemeltetőt, tervezőt vagy hatóságot e-mailben, SMS-ben, vagy erre kifejlesztett appon keresztül;
- időbélyeggel dokumentálja az eseményt (pl. „tűzgátló ajtó nyitva 8:00 óta”);
- heti vagy havi riportot készít, amely jogi dokumentációként is felhasználható az ellenőrzések meglétére és a megfelelőség igazolására.

Természetesen ezeket az adatokat kontrollal kezelve, akár helyszíni ellenőrzéssel kombinálva lehetne kontrollálni. Az előrelépést az jelentené, hogy:

- az objektív és folyamatos ellenőrzés nem alkalomszerű helyszíni szemlére épülne

- visszacsatolás valós adatok alapján, így lehetőség lenne a TvMI-k és OTSZ valós piaci tapasztalatok alapján történő módosítására
- a mérnöki döntéstámogatás megvalósul, mivel az üzemeltető tudja, mikor és hol van beavatkozásra szükség minden tűzvédelemi szerkezet és berendezés esetében

Mivel kivitelezés, üzemeltetés és a tűzvédelmi igazgatás jelenlegi gyakorlatában az ellenőrzés, megfelelőség és visszacsatolás zömében manuális, időszakos és papíralapú módon történik. Ez nemcsak lassú és erőforrás-igényes, hanem gyakran utólagos is – vagyis már a kivitelezés vagy az üzemeltetés befejeztével történik a megállapítás. Ezzel szemben a **valós idejű, szenzoros adatgyűjtésen alapuló** IoT-rendszerek (pl. hőmérséklet-, füst-, ajtóállapot-, nyomás- és tűzvédelmi eszközmonitorozás) lehetővé tennék, hogy a hatósági szereplők helyett, vagy azok támogatására, a kivitelező és üzemeltető részére **automatizált adatkiértékelés és riasztás** is történjen.

28. ábra: fantázia néven prevenció – „PrIoT” működési séma

Ezen rendszerek adatain AI-alapú döntéstámogató algoritmusok futtathatók, amelyek nemcsak jelzik az eltérést a szabványos működéstől (pl. hibásan lezárt tűzgátló ajtó, késlekedő karbantartás), hanem **prognosztizálhatják** is a tűzvédelmi kockázatokat. Így az ellenőrzés folyamatos és objektív lenne, nem a szubjektív hatósági ellenőrzések ritmusához kötött.

Az ilyen típusú mérnöki megoldások természetesen nem működhetnek megfelelő **jogszabályozási keret** nélkül. Szükséges egy új típusú digitális megfelelőségi rendszer bevezetése, ahol a hatóság **betekintési joggal**, de nem feltétlen manuális ellenőrzési kötelezettséggel rendelkezik, míg az üzemeltető és a tervező az adatok alapján **valós időben tudja bizonyítani a megfelelést**.

Ez a megközelítés **nem a hatósági szerep kiváltását**, hanem annak **technológiai alapú támogatását és átláthatóbbá tételét** célozza – összhangban a XXI. század intelligens építési és üzemeltetési elvárásaival.

Zárógondolat: A rendszer működése akkor lehet sikeres, ha a felek – hatóság, mérnök, kivitelező, engedélyes – **egy közös szakmai nyelvet beszélnek**, és minden szereplő pontosan érti, mit jelent a tűzvédelmi megfelelés az adott projektben. Enélkül a biztonság csak papíron lesz meg – a valóságban nem.

A jelenlegi szabályozási, szakmai és intézményi környezet túl nagy mozgásteret enged az értelmezéseknek. A mozgástér tudatos, szabályozott és átlátható keretek közé terelésére lenne szükség – például az AI-támogatott értelmező rendszerek bevezetésével, és jogszabályi következetességgel.

A tűzvédelmi tervezés és engedélyezés gyakorlatában gyakran tapasztalható, hogy ugyanazon követelményeket eltérően értelmezik különböző kormányhivatalok vagy hatósági ügyintézők. Ez nemcsak a személyi állomány változékonyságából adódik, hanem abból is, hogy nincs egy olyan egységes, naprakész, közösen elérhető tudásbázis, amely a követelmények gyakorlati alkalmazását segítené.

A TvMI-k és az irányelvek részben betöltik ezt a szerepet, de ezek gyakran általánosító jellegűek, és nem tartalmaznak valós példákat, esettanulmányokat vagy visszacsatolási gyakorlatot, „*változási gyakoriság sem segíti elő a jogkövető magatartás kialakulását*”. „*A Tűzvédelmi Műszaki Irányelvek 10 éve – Mi történt eddig?*„ [2025]

Egy országos, digitálisan elérhető tudásplatform – amelyet közösen használhatnak tervezők, hatóságok és ellenőrök – hozzájárulhatna az értelmezések összehangolásához, csökkentené az eljárási bizonytalanságokat, és végső soron növelné az építmények tűzvédelmi színvonalát. Mivel a tűzvédelem területén a követelmények érvényesülésének utólagos ellenőrzése korlátozott (hiszen egy tűzeset nem reprodukálható, és az utólagos igazolás nem mindig

lehetséges), különösen fontos lenne egy olyan rendszer kialakítása, amely ötvözi a tervezői döntéseket és az engedélyezés alapjait egyértelműen és visszakövethető módon dokumentálja. A kivitelezés folyamatát is végigkíséri. Egy ilyen rendszer révén a hatóság és a mérnök közti kapcsolat is erősödhetne, és nőhetne a kölcsönös szakmai bizalom.

Mindezek mellett a tűzvédelmi szabályozás nem csupán jogszabály-alkalmazási kérdés, hanem alapvető közérdekű biztonsági garancia. Éppen ezért különös jelentősége van annak, hogy 2024. október 1-jétől a tűzvédelmi szakhatósági jogkörök átalakítása következtében a katasztrófavédelem már nem minden esetben vesz részt kötelező érvénnyel az építésügyi eljárásokban. A változások célja – hivatalos indoklás szerint – az adminisztratív egyszerűsítés és az engedélyezési folyamatok gyorsítása volt. Ugyanakkor felvethető a kérdés, hogy mindez milyen hatással lehet a tűzbiztonság érvényesítésére, különösen a nem szokványos, egyedi műszaki megoldásokat alkalmazó építési beruházások esetében.

A szakhatóság jelenléte a tervezés korai fázisában – különösen mérnöki módszerek vagy szimulációs modellek alkalmazásakor – nemcsak jogi, hanem szakmai garancia is. A szabályozói jelenlét visszavonása vagy csökkentése közvetve hozzájárulhat ahhoz, hogy a tűzvédelmi követelmények ellenőrzése és értelmezése szűkebb körű vagy késleltetett módon történjen meg. Ez a tapasztalatok alapján különösen kritikus lehet olyan beruházások esetén, amelyek technológiai újdonságokat vagy különleges funkcionális megoldásokat tartalmaznak.

A Grenfell-tragédia rávilágított arra, hogy a tűzvédelem szabályozásában a „minimális állami szerep” koncepciója hosszú távon súlyos következményekkel járhat. Ezért indokolt és szakmailag megalapozott lenne az a törekvés, hogy a hazai jogalkotás a jövőben is fenntartsa – vagy szükség esetén visszaállítsa – a tűzvédelmi szakhatóság preventív, szakmai kontrollját, különösen a magas kockázatú vagy komplex létesítmények esetén. A tűz nem ismer bürokratikus határidőket – a megelőzés hatékonysága éppen ezért nem egyszerűsítési, hanem biztonságpolitikai kérdés.

6. HIVATKOZÁSOK

6.1 Szakirodalom

ÁSZ [2023] Állami Számvevőszék JELENTÉS Katasztrófavédelem tűz megelőzési feladatainak ellenőrzése 2023

BOROS ANITA – DARÁK PÉTER [2016] *Az általános közigazgatási rendtartás szabályai.*

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Budapest, 2016. Elérhető: [NKE Tudásportál](#)

ÉRCES GERGŐ [2019] Az építmények tűzvédelemi fejlesztésének lehetőségei a komplex tűzvédelem elemei valós egymásra hatásának mérnöki módszerekkel történő elemzésével
Doktori (PhD) értekezés

[GYURTA ET AL, 2019] A közigazgatási hatósági eljárásjog jogintézményei című kötet (szerk. Gyurita E. Rita, Hulkó Gábor, Józsa Fábán, Lapsánszky András, Varga Zs. András) 2019-ben jelent meg a Dialóg Campus Kiadónál

GYAPIAS JÁNOS [2020] HADMÉRNÖK 15. évfolyam (2020) 2. szám 43–54. DOI:

10.32567/hm.2020.2.4 A tűzvédelmi helyzet fenntartásának fő elemei az épületek létesítése és használata során

[TORMA ANDRÁS ET AL, 2014] Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Államtudományi Intézet, Közigazgatási Jogi Tanszék. (2014). DR. NYITRAI PÉTER (szerk.): Közigazgatási Jog 3. – Magyar Közigazgatási Jog Különös rész. Miskolc: Miskolci Egyetem.

[OKTEL KFT. 1998-2018] <https://www.oktel.hu/szolgaltatas/tuzjelzo-rendszer/tuzjelzo-rendszerek-hatosagi-engedelyeztetese/>

PÉTER ANDRÁS [2020] Mérnöki módszerek a tűzvédelem tervezésében

<https://real.mtak.hu/122923/1/4245-Cikk%20sz%C3%B6veg-21674-1-10-20201207.pdf>

TAKÁCS LAJOS [2012] <https://www.vedelem.hu/letoltes/anyagok/734-mernoki-modszerek-alkalmazasa-a-tuzvedelmi-tervezesben.pdf>

TAKÁCS ÉS DECSI [2023] <https://mek.hu/link->

[A magyarországi tűzvédelem modernizációjának folytatása](#), letöltés: 2023-02-03, kereső:

www.google.com, kulcsszavak: hivatkozott link alapján

Tűzvédelmi szakmai tájékoztatók [2024]

<https://www.katasztrofavedelem.hu/38008/tuzvedelmi-szakmai-tajekoztatok>, kereső:

www.google.com, kulcsszavak: hivatkozott link alapján

[UJKOR.HU 2023] https://ujkor.hu/wp-content/uploads/2024/02/01.-kep-Olafestmeny-a-szonyi-koolaj-finomitorol-Magyar-Olaj-es-Gazipari-Muzeum_kis.jpg kereső:

www.googl.com, letöltés: 2023.10.24.

BIM ALAPÚ MEGVALÓSÍTÁSI KONCEPCIÓTERV MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ
[2024] Az Építményinformációs modell (BIM) alapú megvalósulási koncepcióterv célja, hogy átfogó képet mutasson be a végrehajtani kívánt fejlesztésről a beruházás előkészítésének első szakaszában rev 1.0 https://beruhazas.gov.hu/wp/uploads/2024/12/bim-koncepcioterv_modszertani-utmutato_v01.pdf

A Tűzvédelmi Műszaki Irányelvek 10 éve – Mi történt eddig? [2025]
https://vedelem.hu/hirek/36/4322-a-tuzvedelmi-muszaki-iranyelvek-10-eve-%E2%80%93-mi-tortent-eddig?utm_source=chatgpt.com

Nemzetközi

[EWEN, S](#) [2023] *Before Grenfell: Fire, Safety and Deregulation in Twentieth-Century Britain*. IHR Shorts . University of London Press, London. ISBN 978-1-914477-25-6, 978-1-914477-55-3, 978-1-914477-28-7, 978-1-914477-26-3

VERESNÉ RAUSCHER JUDIT ÉS HEIZLER GYÖRGY [2024] Tűzvédelem – 2024. 31. évfolyam 6. szám – A Grenfell-toronyháztűz vizsgálatának fő megállapításai

6.2 Szabványok, irányelvek

Tűzterjedés elleni védelem TvMI [2020] Azonosító: TvMI 1.7:2025.02.01

MAGYAR MÉRNÖKI KAMARA

TERVDOKUMENTÁCIÓK TARTALMI ÉS FORMAI KÖVETELMÉNYEINEK SZABÁLYZATA [2017] Tervdokumentációk Tartalmi és Formai Követelményei (hatályos: 2023.07.14-től)

MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA SZABÁLYZATA A TERVELLENŐRZÉS SZABÁLYAI [2025]

6.3 Jogsabályok

Államigazgatási eljárás 1957. évi IV. törvény az államigazgatási eljárás általános szabályairól
1964. évi III. törvény az építésügyről

Ket. 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

Ákr. 2016. évi CL. törvény [2018] az általános közigazgatási rendtartásról

Építészeti törvény [2023] 2023. évi C. törvény a magyar építészetéről

1981. évi I. törvény az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről

Tűzvédelmi törvény [1996] 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról

281/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet [2024] az építésügyi hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről

531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet [2018] az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről

Kivitelezési kódex [2009] (191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről

OTÉK [1997] 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről

OTSZ [2014] 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról

266/2013 (VII. 11.) Korm. rendelet az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről

2023. évi LXIX. törvény az állami építési beruházások rendjéről